

Posamezne številke:
Navadne Din 1.—
ob nedeljah Din 1.50.

"TABOR" izhaja vsak dan,
nedelje in praznikov, ob
datumom naslednjega
meseca po poštni
zema D 20.50,
D 14.—, na iz-
smerati po
Naroča se pri upravi
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Posluzina plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1.—
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon interurb. št. 278.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje, desno. Telefon št. 24. — SHS poštnoštevilni račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne odziva. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, nedelja 1. julija 1923.

Številka: 145

Reakcija.

Reakcija je na pohodu. Postojanka za postojanko pada v njene roke. Turčija, Grška, Madžarska, Bolgarija — vedno več jih je v velikem taboru, ki se pripravlja na boj proti demokraciji. Reakcija je čudovito dobro zakrinkana. Tam ima krinko kršćanstva, ondi krinko nacionalizma, drugod celo krinko socializma. Tam je narodna, tu mednarodna. Njena moč obstoji v zlorabljenju blestečih gesel, v dobri propagandi, v negativni kritiki.

Površnemu opazovalcu se zdi, da so pokreti v Turčiji, Bolgarski, Madžarski, Bavarski, Italiji itd. nekaka renesansa nacionalizma, gibanje za preporod narodov na zdravi in krepki podlagi. Če podvržemo te različne pokrete natančnejši analizi, vidimo, da so silno heterogeni in da imajo malo skupnih točk pozitivnega značaja. Skupna jim je zgolj negativna stran. To stran pa imenujemo reakcija.

Reakcija — proti komu in čemu? Razdelil bi jo v dve vrsti: na eni strani socialna, na drugi strani politična reakcija. Primeri naj dokazujejo utemeljenost te teze.

Politična reakcija je naperjena proti novemu političnemu redu, ki je nastal na podlagi vojnega stanja ob koncu leta 1918. Takrat se je v Evropi porušil sistem velikih držav, ki je bil ustvarjen na dunajskem in znova potrjen na berlinskem kongresu. Na mesto tega sistema, ki ga poznamo pod imenom »evropsko ravnotežje«, je nastopil sistem malih držav. Nemčija je bila oslabiljena teritorialno, vojaško in gospodarsko — a to so bili trije glavni atributi njene moči. Avstro-Ogrska je izginila popolnoma; na tleh velike Rusije se je razvila cela vrsta samostojnih obrobni držav. Mirovne pogodbe so prinesle ogromno političnih sprememb. Več vladarskih rodbin je bilo ponižanih med meščane, plemstvo je izgubilo predpravo, veleposestva so začeli deliti, armade razpuščati. Težko si je predstaviti, koliko sil je bilo zvezanih s starim stanjem in kako veličanska katastrofa je bila pravzaprav ta izprememba političnega reda. Naravno je, da ona Nemčija, ki je vodila svetovno vojno in katera ni čutila vesti, ko so generali podaljševali vojno in stradanje, ne čuti vesti niti danes. Toliko pričakovana preorientacija ni nastopila in Nemci so danes uverjeni, da je bila njihova vojna pravična. Le dejanski premoči zaveznikov in radikalizmu domačih demokratičnih življenj je pripisati, da se Nemčija ne upira s silo izvedbi novega reda. Upira pa se z drugimi sredstvi in eno od najučinkovitejših je propaganda, ki služi interesom reakcije. Politična reakcija se pojavlja na Madžarskem, v Bolgariji, Turčiji, Grčiji, Avstriji. Njen glavni cilj je: zrušiti sistem malih držav, ustvariti velike imperije, preprečiti demokratizacijo družbe. Takšne tendence obvladujejo antidemokratske kroge v vseh navedenih deželah.

Povratak k staremu hoče tudi socialna reakcija, ki je večinoma tesno združena s politično reakcijo. Priznavamo pa, da je tu vprašanje zelo kočljivo. Po vojni se je v vseh novih državah uveljavil tzv. mali človek. Široki ljudski sloji, katerih skupna karakteristika je: skromna gospodarska sredstva, so postali odločilen čimtelj v državi. Ti sloji pa so razcepilni kulturno, politično in gospodarsko; označuje jih šibkost, nesamostojnost in velika dovzetnost za demagogijo. Preveč so se dali izrabiti od enostranskih doktrinarjev, ki so jih deloma vrgli daleč na levo, kar je prineslo katastrofo, čije vrhunec je veliki glad v

Iz narodne skupščine.

Zakon o dvanajstih v načelu sprejet, prvi del tudi v specialni razpravi. — Novi davki odobreni.

Beograd, 28. junija. Vidovdanska seja narodne skupščine se je vršila v znamenju debate o dvanajstih. Zakonski načrt je razdeljen v tri dele. Debatno je otvoril demokrat dr. Šešerov z obširno kritiko predloge. Grajal je zlasti, da dobimo mesto pravičnega zakona o izenačenju davkov nove skrajno krivične doklade. Zakonski predlog je bil na to po govoru Nemca dr. Kraftha sprejet v načelu z 105 proti 70 glasovom.

Beograd, 29. jun. V današnji seji narodne skupščine se je pričela specialna razprava o proračunskih dvanajstih. Posl. dr. Kumanudi je ostro kritiziral finančno politiko sedajne vlade. — Hoče vedeti, odkod jemlje fin. minister

denar za intervencije na borzani. Fin. minister mu odgovarja, da tega ne more povedati, ker bi to radi vedeli tudi mnogi bankirji. Dr. Kumanudi ga odločno zavrne, da ga ni vprašal kot bankir, ampak kot ljudski zastopnik. Govorili so še nekateri poslanci, nakar so bili člani 1—17 sprejeti. Odobreni so s tem krediti za julij, avgust in september v iznosu 2 milijard 33,649,357.60 Din., dalje posebni krediti za ministrstvo javnih zgradb v znesku 140 milijonov, odobreni so novi davki v obliki »izrednih doklad« 5 din. za vsak dinar zemljiškega davka ter 30% na vse ostale neposredne davke in doklade, izven invalidski in poslovni davek ter na davek od uradniških plač.

Po atentatu na Pašića.

Atentator normalen. — Preiskave

Beograd, 30. junija. (Izv.) »Novosti« poročajo: Beograjski mestni fizik je proučil duševno stanje atentatorja Rajića ter ugotovil, da je popolnoma normalen in zato odgovoren za svoj čin.

Beograd, 30. junija. (Izv.) Kriminalni oddelek mestne uprave z vso verno nadaljuje preiskavo zoper atentatorja Rajića, ki je izvršil atentat na ministrskega predsednika Pašića. Doslej je bilo zaslišanih nad 40 prič, izmed katerih so nekatere podale zelo važne izjave in podatke. Rajića brez prestanka zaslišujejo. On govori mnogo in s samozavestjo človeka, ki si je svest, da ga občinstvo rado posluša. Pogosto pride v svojih izjavah v nasprotja ter spremeni svoj zagovor. Prvočno je izjavil, da je streljal na Pašića, ker je pokazal premalo energije v nastopu proti Radiću, drugič pa je zopet izjavil, da je izvršil napad iz maščevanja, ker ni bil več sprejet v službo pri reparacijski komisiji. Pri večeršnjem zaslišavanju pa je zasmehljivo izjavil, da sploh ni imel namena napasti Pašića, temveč je streljal

v Beogradu in Zagrebu.

samo za to, da bi vzbudil pozornost na se. V zadnjem času je bival v Zagrebu in Skoplju. Včeraj je dospelo iz Zagreba gradivo temočne preiskave, nakar sta z večernim brzovlakom odpotovala v Zagreb dva policijska agenta iz Skoplja, doslej še ni podatkov o tamšnji preiskavi v tej zadevi.

Zagreb, 30. junija. V noči o četrti ka na pretek je tukajšnja kriminalna policija v zvezi z atentatom na Pašića izvršila blišne preiskave pri dveh osebah, ki sta zvezi z napadom na Rajićem. — Preiskave so bile brez uspeha.

Beograd, 30. junija. »Politika« poroča: Atentat na g. Pašića je še vedno predmet živahne diskusije v političnih krogih. Dasi govorijo vsa znamenja za to, da je atentat čin posameznika, vendar nagibajo politični krogi k nazoru, da ima globlje motive in da je hotel doseči utis na inozemstvo. Zato se zahteva najstrožja preiskava. Nekateri politiki so celo mnenja, da je atentat le del zelo dobro pripravljenega načrta, da se Evropa vpostavi v dvojno stanje.

—□—

Hrvatska zajednica postala Radićeva služkinja.

Zagreb, 30. junija. (Izv.) V četrtki in petek se je vršilo v društvenih prostorih Hrvatske zajednice veliko posvetovanje stranke. V četrtki je zboroval poslovni odbor, v petek pa se je vršila plenarna seja strankinega odbora, katero so se udeležili tudi delegatje iz celine. Poslovni odbor je razpravljal o političnem položaju z ozirom na rezultat zadnjih volitev, ter o možnosti novih volitev. Na dnevnem redu je bila tudi organizacija hrvatske inteligence. Na plenarni seji je govorilo več govornikov, ki so tolmáčili mnenje hrvatske inteligence. Sprejeta je bila resolucija, ki se izreka za sodelovanje z Radićem. Komunikacije bo objavljen danes.

Proč ostrim kurzom na Hrvatskem.

Beograd, 30. junija. (Izv.) Pred večeršnjim sta prišla v novinarsko ložo v parlamentu radikalna poslanca Simonović in Mihajlo Ranković ter izjavila, da je med opozicijo in večino v radikalnem klubu radi novih davkov dosežen popolni sporazum. Pri tej priliki sta poslanci v razgovoru z novinarji tudi izjavila, da se čudita, zakaj vlada tako odlašala z odločnim nastopom proti Radiću. Bila sta mnenja, naj bi vlada imenovala kakšnega dobrega srbskega okrožnega načelnika za pokrajinskega namestnika v Zagrebu, ki bi na Hrvatskem zopet vzpostavil red. V političnih krogih vlada mnenje, da se je vlada od-

ločila za dosedajšnemu popolnoma nesprotujoče stališče napram opoziciji. — Vlada pa bržkone čaka na ugodnejšo priliko, da svoje načrte izvede.

Iz češkoslovaške narodne skupščine.

Praga, 29. junija. (Izv.) Na večeršnji seji narodne skupščine je bil odobren naknadni kredit za podporo brezposelnih v znesku 20 milijonov čk. Nadalje je bil sprejet zakon o davčnih olajšavah pri združitvi delniških družb. Zakon o socialnem zavarovanju ter nova o oddaji premoženja sta bila odkazana pristojnemu odseku. Vlada je pooblaščenca, da brez predhodnega odobrenja parlamenta lahko sklepa trgovinske pogodbe.

Potresni sunki v Italiji.

Rim, 29. junija. (Izv.) V Livorni in Bologni so večeraj občutili lahke potresne sunki. O kakih škodbah doslej še ni poročil.

Smrt bolgarskega politika.

Sofija, 29. junija. (Izv.) Danes je umrl ustanovitelj radikalne stranke v Bolgariji Canov. Pogreb se bo vršil na stroške države in njegovega rojstnega mesta Vidina.

BORZA.

Curich, 30. junija. (Izv.) Predborza. Pariz 34.20, Beograd 6.20, London 25.88, Berlin 0.0082, Praga 16.90, Milan 24.95, Dunaj 0.0079%, žig. krone 0.0080, Budimpešta 0.005, Varšava 0.05, Sofija 0.10.

Rusiji. Demokracija je tako razcepjena, da ne more ustvariti ničesar trajnega, dokler se ne postavi na pozitivna tla in ne združi svojih sil za takozvani etapni napredek, to se pravi: Ne posegaj predaleč, najprej izrabi to, kar imaš pred sabo! V revoluciji so se pač tresle gore, a rodile so se miši. Revolucije so se po večini izjalovile; ljudje so postali razočarani in posledica je ta, da se zatekajo k staremu. Glavna težnja, ki preveva večino prebivalstva vseh dežel, ni bojevitost za kakšne ideje in »tudi« ideje, ki strašijo v razvnetih glavah, temveč mir, sporazum, resno delo na temeljih osebne, nacionalne in verske svobode ter v duhu socialne zaštite slabjšega pred močnejšim. Brezvestno divjanje in revolucionarno vročico demagogičnih skrajnih levčarjev pa najbolj napeljujejo na svoj mlin socialni reakcionarji, ki delajo za interese velikega kapitala in ki skušajo malemu človeku (t. j. uradniku, kmetu, delavcu, obrtniku) iztrgati iz rok državne vajeti, da bi potem sami odmerjali ceno človeškemu delu in življenju. Socialne reakcionarje podpirajo seveda fevdalci; na Madžarskem je na pr. tzv. integritet Madžarske nerazdružljivi spojen z interesi veleposestniške, duhovniške in vojaške kaste. Tudi takozvani madžarski fašisti so reakcionarji najslabše vrste.

V Italiji je bil preobrat k fašizmu naravna reakcija proti ekstremizmu. Posrečilo se mu je zatreti boljševiški pokret, in to je njegova edina in zato največja zasluga. Sicer pa ni fašizem rešil nobenega problema, ki žuli italijansko ljudstvo. S temperamentom in lepimi frazami ni mogel rešiti kompliciranih državnih, socialnih in gospodarskih vprašanj, ki zahtevajo že po svojih naravi sodelovanje tisočih glav in vseh slojev. Zato je fašizem ostal na lavirkah svojih prvih uspehov in se sedaj izčrpava v varovanju svojih strankarsko-političnih interesov; o kakem dalekosežnem »preporodu« ni govora, tembolj, ker že v prvem poletju svojega obstoja kaže obilo slabosti in luknji, skozi katere zija njegova praznina.

Italijanski fašizem se od prvotnega socialnega značaja razvija vedno bolj v politično reakcijo. Italija neprenehoma rovari proti naši državi, sklepa intimne zveze z Madžari, Bolgari, Arnavti in podpira Avstrijo; doma pa fascio hujska vročerkvno italijansko mladino za imperijalistične sanjarije, opirajoče se sedaj na italijansko nadvlado v Sredozemskem morju, potem pa na Balkanu ali v Srednji Evropi. Italija je bila v zvezi z bolgarskimi dogodki in bo bržkone v zvezi še s kakimi poznejšimi dogodki.

Politična in socialna reakcija se tedaj stikata v negativizmu, v odporu proti pojavom novega političnega in socialnega reda; za to reakcijo pa stoji tudi stara kulturna reakcija, nasprotujoča svobodi človeškega mišljenja in prepričanja, ki skuša z zlorabljanjem vere v božanstvo in v Kristove ideale doseči nadvlado duhovščine.

Nasproti politični reakciji stoji zdrava življenska zavest malih narodov in držav, ki hočejo varovati pridobljeno samostojnost in se razvijati brez kuračel in popolnoma nezavisno. Nasproti socialni reakciji stoji »mali človek«, opiraje se na »pravice človeka«, kakor jih je proglasila francoska revolucija in katerih ne bo mogel zanikati trajno ne boljševizem ne katerikoli reakcionarni absolutizem.

Nacionalna ideja, s katero male in srednje države stojijo in padajo, je tako nujno spojena z demokracijo kakor politična reakcija s socialno reakcijo. To sta dva sveta z ločenimi mejami, dasi ima

ta na znotraj tudi marsikatero podobnost ali enakost, ki je plod celotnega napredka človeštva. Nacionalna ideja, kakor je povdarjena v novi evropski situaciji, nima nič skupnega z italijanskim imperijalističnim fašizmom, z nemškim monarhizmom, z madžarskim legitimizmom, z bolgarskim koburžanstvom; ti pokreti so naperjeni proti nji sami, dasi so na zunanji prepleksani z živopisano nacionalno frazeologijo. Prava demokracija je že sama na sebi nacionalna, ker je ljudska; sama na sebi državotvorna, ker je pozitivna; sama na sebi napredna, ker pomeni prelom s preteklostjo. Njen razvoj bo morda padal in se zopet dvigal; šel bo skozi razne faze, s katerimi se bo prilagojeval posebnostim rase in ekonomskemu položaju, uničiti pa ga ne more nobena sila, ker se danes tudi največjemu političnemu romantiku noče pod valpetski bič kakega tirana in ker je svoboda kljub demagoški zlorabi še vedno vodilna zvezda na nebu razvoja in napredka narodov. Kedaj se bo sedanje valovanje umirilo, je težko reči. To je ekonomsko in psihološko vprašanje. Morda reakcija na videz zmaga, a to bo le sneg na zeleni trati demokracije in bo izginil s prvimi močnejšimi žarki.

I—us.

Pred revizijo rapalske pogodbe?

Beograjski listi so prinesli pred par dnevi senzacionalno vest, da bo naša delegacija predlagala revizijo rapalske pogodbe. Pogajanja radi ureditve reškega vprašanja, ki se vlečejo v neskončnost, kakor morska kača, so prišla že davno na mrtvo točko. Italijani so postali v zadnjih štirih letih po koncu svetovne vojne faktični gospodarji Reke, ki je danes popolnoma italijansko mesto, čeprav de iure ni, kar pa na stvari ničesar ne spremeni. Ugodno priliko rešiti mednarodno neodvisnost Reke, smo zamudili že davno. Po fašistovskem puču proti Zanelli je bila usoda Reke vsaj za gotovo vrsto let zapčatena. Spremeniti bi se dalo gotovo dejstvo samo z oboroženo intervencijo, na to pa danes še ne moremo in ne smemo računati. Reka je v oblasti Italijanov in nobena pogodba, sklenjena med našo in italijansko državo, bi nam nič ne koristila. Tudi takozvani konzorcij, o katerem se toliko govori, bi bil le slepilo. To paziranje smo tudi v našem listu že večkrat obrazložili, strinjali pa so se z nami tudi mnogi drugi listi.

Sedaj je, kakor izgleda, prišla do iste ga zaključka tudi naša vlada, kajti le na ta način lahko razumemo omenjene vesti beograjskih listov, da bo naša delegacija v Rimu predlagala revizijo rapalske pogodbe. Naša delegacija namerava — glasom časopisnih vesti — v sporazumu, oziroma po instrukcijah beograjske vlade, predlagati Italiji teritorialno zamenjavo. Naša država dovoli Italiji popolno, tudi formalno aneksijo Reke, ki postane tako sestaven del ita-

lijanske državne suverenitete, nasprotno pa zahteva kot protiuslugo, da Italija evakuira in izroči naši državi Zadar in jadranske otoke. Listi ne navedajo imenoma teh otokov, vsekakor pa bi po našem mnenju to bili: Lastovo, Čres in Lošinj. Baje so bili merodajni italijanski krogi o tem privatno že obveščeni in baje tudi izgleda, da bi bila Italija s tako rešitvijo zadovoljna. Koliko je na stvari resnice, seveda trenutoma ne vemo, upamo pa, da se bo zadeva v kratkem pojasnila, bodisi da se vesti o taki rešitvi jadranskega problema potrdijo ali zanikajo. Vsled tega sedaj še ne moremo govoriti o stvari kakor o faktu, moramo pa vsled velike važnosti zadeve spregovoriti par besed s principijelnega stališča.

Rešitev reškega vprašanja v tem smislu, da bi postala Reka sestaven del kraljevine Italije, za nas torej inozemsko trgovinsko mesto in pristanišče, bi pomenjala za naše narodno gospodarstvo, osebno pa za notranjo in tranzitno trgovino severozapadnega dela Jugoslavije hud udarec. Pomisliti je namreč treba, da je Reka edino danes uporabno večje pristanišče in sploh edino pristanišče z železniško zvezo v notranjost, na severnem obrežju našega morja. Če bi pa hoteli imeti od tega pristanišča kako, bodisi gospodarsko ali politično korist, bi morala biti ali popolnoma v naši posesti, ali pa vsaj popolnoma nevtralna in samostojna, brez vsakega, kakršnegakoli političnega vpliva Italije. Kakor hitro Reka ni niti naša, niti docela samostojna — in to ni in tudi ni upanja, da bi v doglednem času postala — je za nas prav vseeno, če je samo formalno ali pa tudi de iure v italijanski oblasti. Od nje ne bi imeli mi nikdar nobene koristi. Vsled tega bi s principijelnega stališča samo pozdravili vsak predlog, ki bi zasledoval teritorialno zamenjavo v poprej omenjenem smislu. Naj si Italija vzame Reko, katero že itak poseduje, za naše priznanje aneksijske pravice pa naj nam Italija prizna isto pravico za Zadar, Lastovo, Čres in Lošinj. Z nacionalnega in deloma tudi gospodarskega — predvsem pa strategičnega stališča — je za nas veliko važnejša suverena posest Zadra, Lastova, Čresa in Lošinja, kakor pa iluzorna soseska Reke. Za centralne predele naše države bi se lahko obrazovalo veliko pristanišče v Splitu, za južne v Boki ali pa na črnogorski obali, za severne — Slovenijo in severozapadni del Hrvatske pa v Bakru ali v kakem drugem sosednjem pristanišču, katero bi se moralo zvezati potom železnice z zaledjem. Na ta način bi zaenkrat Reko lahko pogrešali, težje pa bi pogrešala — Reka nas.

Morda bi bila revizija rapalske pogodbe v tem smislu res najboljša danes možna rešitev tega vprašanja. Beograjski listi omenjajo istočasno, ko poročajo o nameravanem našem uradnem predlogu, da so tudi v Italiji naklonjeni taki rešitvi. Ne vemo sicer, iz kakšnih virov prihajajo njihove informacije, bojimo pa se, da resnica ni taka. Kdor pozna

borbo, katero je bila Italija za Zadar in za omenjene otoke, ta bo težko verjel, da bi sedaj ista Italija tako mirno pristala na zamenjavo, posebno še za črko, katere je itak v njenih rokah.

Politične vesti.

* Iz narodne skupščine. V seji 26. tm. so bili naknadni in izredni krediti končno v celoti sprejeti z 111 proti 61 glasovom. Dne 27. tm. se je pričela razprava o proračunskih dvanaestih za julij, avgust in september. V imenu opozicije so govorili demokrat Šečerov, zemljoradnik Lazič in klerikalec Vesenjak. V načelni debati je klerikalec dr. Hohnjec obširno govoril o tem, zakaj klerikalci ne morejo vladi zaupati. Dvanajstine pomenijo partizanstvo in eksploatacijo Slovenije. Radikalci so pokopali sporazum. Prepoved Radičevih shodov pomeni napoved boja Hrvatov in Slovincem. Klerikalci borbo sprejemajo in se bodo borili, kakor zahteva narod, dokler ne zmagajo pravične zahteve. Minister Uzunović je v imenu vlade izjavil, da radikalci žele bratski sporazum s Hrvati in Slovenci. Sporazum pa ni mogoč na podlagi republike.

* Ponesrečeni atentat na Pašića. V sredo ob 1. uri popoldne, ko se je min. predsednik Pašić vozil v avtomobilu iz parlamenta na ulico, je padlo 7 strelav proti njegovemu avtomobilu. Ranil ga je samo en strel lahko na roki. Na licu je bil poškodovan od drobcev razbite šipe. Pašić se je mirno peljal naprej, napadalec pa je ljudstvo hotelo linčati. Rešili so ga orožniki, ki so ga odpeljali na policijo. Pri zaslišanju je izpovedal, da se piše Milajlo Raič. Njegov oče je baje trgovec v Gradištu v Srbiji. On sam je bil vedno v inozemstvu, zadnji čas v Budimpešti bančni uradnik. Čuje se, da je cela njegova rodbina abnormalna. Raič je dejal, da je streljal na Pašića, češ da premilo postopa proti Radiću. Verjetnejša je druga verzija, ki pravi: Raič je bil svoj čas uslužben pri naši reparacijski komisiji v Passau, pa odpuščen. Pred par dnevi je bil ponovno pri pomočniku zunanjega ministra Gavriloviću ter ga prosil za zopetni sprejem v službo, da se ga otrese, mu je Gavrilović dejal, da Pašić ne privoli. Verjetno je torej, da je atentat čin osebnega maščevanja. Poznavalec slikajo Raičja kot lučnika in živčno abnormalnega človeka. Prve vesti, da je atentator Radičev, ne odgovarjajo resnici.

* Radikalno - nemški pakt izza časa volitev je objavila zadnja »Orjunac«. Ta pakt je bil sklenjen 5. febr. t. l. v Zemunu in se je tikal mariborskega in ljubljanskega volilnega okrožja. Glasom tega pakta bi Nemci dobili vrneno: Deutsches Haus v Celju, kazino in gledališče v Mariboru, mariborsko kočjo na Pohorju, Studentenheim v Mariboru, tujski Musikverein, Vereinhaus v Ptuj; dalje bi se jim dovolili pri nas nemški napisi, bi se reševali od uradov nemški dopisi nemško, bi se razpisale v Slo-

veniji nove občinske volitve, katerih bi se lahko udeležili tudi Nemci itd. itd. Kakor znano, je ta pakt onemogočil takrat odločen naslop slovenske nacionalne javnosti zlasti v Mariboru. Značilen pa je pakt za nardnost radikalne stranke.

* Klerikalci ne zapuste narodne skupščine. Ko je minolo sredo v narodni skupščini grmel dr. Hohnjec proti vladi radikalcev, katero vlado so klerikalci sami pomagali ustvariti, je vse pričakovalo, da bo naznanil klerikalno abstinenco, katero zahteva — kakor je dejal pred dnevi Vesenjak — klerikalna politična organizacija, in katero je od Korošca zahteval ponovno že tudi Radić. Pa iz vsega grmenja končno ni bilonič. Klerikalci ostanejo v Beogradu, ker ne čujejo raztrgati za seboj niti, ki jih se vežejo z radikalci, proti katerim se dolajo sedaj strašno divje opozicijonalce.

* Cerkvena premoženja in agrarna reforma. Znano je, da si je — kakor razni graščaki — tudi cerkev pri nas nakopičila ogromna imetja v veleposestvih. Popolnoma naravno morajo, če naj bo postava za vsakogar enaka, tudi ta cerkvena veleposestva pod agrarno reformo. Toda klerikalci so že taki, da hočejo, naj bi postave ne veljale tam, kjer so tangirani njihovi interesi. Zato se je kler. poslanec Faleš v seji narodne skupščine minoli torek zavzemal za to, da cerkveno premoženje ne sme pod agrarno reformo. Brez komentarja!

* Bolgarska vlada dementira. Bolgarski dopisni urad dementira vesti o bolgarskih vpadih na grško ozemlje ter vesti, da so komitaši napadli jugoslovensko mejo s podporo bolgarske vlade ter da se vrše tam krvavi boji. V vsaj državi vlada mir. Odločno zanika tudi vesti nekaterih rumunskih listov, da je bolgarska vlada mobilizirala 500.000 vojakov.

8. julija 1923

priredijo mariborske Ciril in Metodove podružnice

veselico

v prid obmejnemu šolstvu
v vseh prostorih Narodnega doma. — Začetek
točno ob 18. uri zvečer.

Turistika in sport.

: Mariborska kočja. Sezona je pričela. Kdor hoče prebiti poletne počitnice v zdravem gorskem zraku, naj si nabavi nakaznico za sobe pri t. r. Pinter & Leonard. Sobe solne, zračne z vso opremo. Hrana prvovrstna, postrežba točna. Natančneje pri omenjeni t. r. — Odbor SPD.

: Koča na Klopnem vrhu je oskrbovana. Vino, hrana in ležišče na razpolago vsak dan. Planincev obisk te kočje toplo priporoča odbor SPD, Maribor.

betvami. Vsa ta čarobna krasota južne flore upliva na človeka tem čudovitejšje, ker je v tolikem kontrastu z golim skalovjem Krasa sosednjih otokov in kopne zemlje, kjer se vspenja sivi mogočni Velebit v svoji skalnati nagoti do neba in jezno opazuje, kako se bojuje divja bora zmagovito z vsem rastlinstvom. Največji užitek pa nudi tujcem, prihajajo iz daljnega zaledja, sinje širno morje. Dvoje kopališč, prvo v zalivu sv. Eufemije, drugo takoj onstran rabskega zaliva, oboje last vpludnega domačina in postrežljivega hotelirja, gospoda Franja Kukulića, nam nudi vse, kar spada k ugodnemu morskemu kopališču; zlasti drugo kopališče je radi svoje solne lege, zavarovano proti vetru, radi plitve vode in mehkega, daleč v morje segajočega peska jako priporočljivo. Za solne kopelji in kopelji na suhem pesku je tudi skrbjeno.

Če še končno pripomnimo, da je kraj preskrbljen z dobro, živo pitno vodo, da ima zdravnik, lekarno, poštni in brzotjavni urad, električno razsvetljavo, odgovarja Rab gotovo vsem zahtevam modernega morskega kopališča in ga ne priporočamo samo letoviščarjem, temveč tudi slabotnim otrokom in rekonditacijam.

Dr. Vilko Marin:

Rab.

Zopet je nastopil čas, ko zahrepeni naše izmučeno telo po odpočitku od naporenega dela, ko bi človek rad pohitel iz prašnega, zadublega mesta na zeleno ozemlje, v hribe, na morje — v pravo naravo, da se otrese za nekoliko časa svojih vsakdanjih skrbi, da se razvedri in si odpočije ter nabere novih moči za novo delo. Vse tiste, ki nameravajo na morje, hočem pri tej priliki pravočasno opozoriti na otok Rab — majhen biser našega jadranskega morja — katerega sem občudoval preteklo poletje, o katerem pa je naši širši javnosti prav malo znano; videl sem mnogo pomorskih letetišč, obiskal več otokov, toda v marsičem gre otoku Rab prednost.

Že pred vojno so začeli ljubitelji domovinskih krasot posvečati temu otoku posebno pozornost; tako n. pr. imenuje nemški profesor Schleyer iz Hanovra otok Rab (prej Arhe), o katerem je spisal celo knjigo: »Ein Schatzkästlein der Natur und Kunst in Dalmatien«.

Najlažje je priti na otok Rab od Baira. Cesta od postaje Bakar do luke je po najnaprejšnjem del vsega potovanja; po razoranem, jako visoki kamnati

cesti te zapelje bakarski izvošček s svojimi mršavimi konji v nagli vožnji navzdol do morja; večkrat se polasti človeka občutek, da se zvrne vsak hip z vozom vred v globočino — nehote prime izvoščka za roko in ga zaprosi, da vozi počasneje in previdneje, a ta te pomilovalno pogleda in se kratko odreže: »Ne boj se brate« — in voz drči naprej; človeka pretrese ta pot do mozga in globoko si oddahne, ko se vstavi voz na pristanišče. Oddahne si šele, ko stopi na parnik, ki že čaka, da ga popelje po temnomodri morski gladini do cilja.

Parnik plove mimo Kraljevice, Cirkenice, Novega in Senja; od tod krane proti jugozapadu v Baško na otoku Krk, od tamkaj pa skoz nevarna senjska vrata proti jugovzhodu ob divje-romantični skalnati obali otokov Krk, Prvič in Sv. Grgura, od koder se v daljavi že opazijo temni gozdovi otoka Rab. Čim bolj se bližaj otoku, tem slikovitejšje postaja ozemlje, prav posebno pa še potem, ko zapaziš na levici na strni obali mesto Rab, najvažnejši kraj otoka z njegovim izrazi benečanskim značajem. — Takoj ob zalivu vidimo razvaline nekdanjega benečanske trdnjave, odtod naprej se vrsti hiša za hišo, od katerih ima vsaka svojo dolgo znamenito

zgodovino. Pred vsem nam ostane v spominu »Grand hotel«, palača »Nimira« s svojimi fasadami, portali in benečanskimi okraski, nadalje cerkve, ki hranijo starine neprecenljive vrednosti, med njimi originalne slike Tiziana in Vivarinija. Med zgodovinske znamenitosti spada vsekakor tudi »Trg 23. aprila«, ki leži tik ob pristanišču in ki nosi veliko vzdano mramornato ploščo s sledečim besedilom:

Na ovu obalu
dana XXIII. aprila MCMXXI.
iskreca se junačka vojska
prvog jugoslavenskog kralja
Petra Karagjorgjevića
Osloboditelja
i rastrga lance stoletnog ropstva
junacima na slavu,
potomcima na uspomenu.
Općina Rab.

Na severu meji mesto ob park, ki leži ob zalivu sv. Eufemije; odtod se ti nudi krasen razgled čez bližnje otoke daleč po odprtem prostem morju. Park sam meri 16 ha in je umetno zasajen s borovjem, bukvjem, cipresami, lavrikami, mirtami, oljkami in figovimi drevmi; na strani, ki se strmo nagiblje proti morju pa opaziš velikanske agave s 6-8 m visokimi, mogočnimi cvetnimi

Proslava Vidovega dne.

Maribor, 29. jun.

Kljub temu, da tukajšnje oblasti niso izdale nikakih navodil in pozivov, kakor je to običajno, je Maribor proslavil Vidov dan sicer skromno, a dostojno. Razvečine hiš, razen par zakrknjeno nemških so plapolale državne in narodne zastave. V stolni cerkvi se je vršila ob 9. uri svečana služba božja, kateri so prisostvovali zastopniki vseh tukajšnjih državnih uradov, komandant mesta s celokupnim častniškim zborom, Sokoli, razna društva in korporacije ter številno

občinstvo. Po maši se je vršila na Grajskem trgu vojaška parada. — Tudi vse tukajšnje šole in zavodi so ob sklepu šole proslavile Vidov dan z internimi šolskimi prireditvami, združenimi z deklaracijami, petjem in razstavo risb in šolskih del. Zlasti lepo so uspeli proslaviti na ljudskih in meščanskih šolah. Vojasvo je zvečer priredilo bakljado. Žal, da občinstvo o vseh prireditvah ni bilo dovolj in pravočasno obveščeno.

Celje, 29. jun.

Proslava Vidovdana v Celju je bila tako slovesna in pristrčna. Ob 9. uri se je vršil v veliki dvorani Narodnega doma parastos za padle junake, kojih kri je rodila osvobodjenje in ujedinjenje. Govorili so pri tej priliki g. svečenik Perić, župan dr. Hrašovec in carinski uradnik Mijušković. Pevski zbor Celjskega pevskega društva je zapel tri,

svečanosti zelo primerne pesmi. Parastosu so se udeležili zastopniki vseh oblasti, narodnih in kulturnih društev, korporativno pa častniški zbor, Sokol in Orjuna. Po svečanosti je defilirala oddelek domačega pešpolka. Zastav je bilo kljub razglasu župana malo, trgovine pa so bile odprte. Tudi znamenje režim!

Dnevna kronika.

— **Promocije.** Dne 23. tm. sta bila na veterinarski visoki šoli v Brnu promovirana doktorjem veterinarne medicine diplomirana državna živinozdravnika Zvonko Zemljich v Murski Soboti in Jože Kunc od Sv. Jerneja pri Toplicah na Dolenjskem. — Na ljubljanski univerzi je bil promoviran za doktorja filozofije g. Franjo Zgeč. Mladi doktor je naš ožji rojak in je ravnokar izdal zanimivo knjigo »Problemi vzgoje najširših plasti našega naroda«. Čestitamo in želimo v bodočem delovanju obilo uspeha.

— **Maturantje** L. 1913 bivše II. drž. gim. v Ljubljani se snidemo ob 10letnici naše mature v soboto 7. jul. ob 8. uri zvečer. Lokal pravočasno naznanimo. V nedeljo 8. jul. skupni izlet. Vabimo tudi naše sošolce iz gimnazijskih let. Ljubljanci se snidemo na skupen pomenek. Že v ponedeljek 2. jul. v kavarni »Zvezda«. Prijave pošljite na naslov: Dr. Ivan Oblak, zobozdravnik, Ljubljana, Stari trg 34.

— **Razočaranje.** Prejeli smo iz uradniških krogov: Dobro so nas potegnili naši radikali, ko so nam tako sveto zatrjevali, da je radikalna stranka najbolj narodna, najbolj napredna in najbolj naklonjena državnemu nameščenju. Na dogodki sedlo nas je nekaj kalinov. — Dogodki zadnjega časa so nam pokazali NRS v čisto drugi luči. Kako je narodna se vidi iz preganjanja narodno in državno čužnega elementa (nac. organizacije) in iz težega ljubezni do tujerodnih protidržavnih naših sodržavljancev; kako je napredna, kažejo koncesije, ki so jih začeli dajati klerikalcem na šolskem polju; in kako je naklonjena — državnim nameščenjem, vidimo prav te dni, kako samoradikalna vlada izbegava uradniškemu zakonu, kako in o kakem zvišanju draginskih doklad sploh slišati neče. Svoječasno so se radikali strašno otepali očitka, da so samo radi uradniškega zakona razbili koalicijo z demokrati. Danes se jasno vidi, da je to res. Mi smo takrat upali na demokrate in samo na demokrate in nismo spregledali, da tudi demokrate niso mogli delati čudežev, ker so se morali boriti z največjim nasprotnikom uradniških teženj, z radikali in morali v marsičem popustiti, da so dosegli vsaj nekaj. Takrat smo upili na demokrate, danes — molčimo. Ali nas je sram, da smo grdili ona, ki so se edini zavzemali za nas? V Sloveniji naši glasovi radikalom sicer niso priborili mandata, ali pomagali so dr. Lukanu do vel. županstva, dr. Pfeiferju do vel. podžupanstva, Slanovcu do eksistenice, mnogim drugim, da se pozabijo različne stvari, sebi, — da lahko stradamo dalje. — Bilo je enkrat, verjemite, pa nikdar več! Upajmo, da bo sedaj sprejel vsak najbolj zaslepljeni drž. nameščenec. — Eden, ki je tudi nasedel.

— **Javno vprašanje.** Minister trgovine Janković je v torek v narodni skupščini trdil, da je dobila Slovenija za razstave in sejme v L. 1922 400.000 din. Ker nam je znano, da je n. pr. mariborska razstava dobila od tega zneska od bivšega pokr. namestnika Hribarja le bagatelo, vprašamo, kam je šel ves denar? Za danes svno vprašanje.

— **Debata o trgovskem šolstvu v Sloveniji** se je vršila minoli torek v narodni skupščini. Znani zaletel Zebot je med drugim tudi trdil, da je trgovsko šolstvo v Sloveniji zanemarjeno. Minister Janković mu je na podlagi statistike dokazal, da je bilo L. 1921 za trgovske in slične šole v Sloveniji v proračunu 2.800.000 dinarjev, L. 1922-23 pa 7.300.000 dinarjev. Srbija ima 1 trgovsko akademijo v Beogradu in 3 trgovske srednje šole. Za vse te šole je v proračunu 1.500.000 dinarjev. Pri tem treba še povdariti, da je Srbija vse te šole imela že pred vojno, Slovenija pa nobene in da je dobila vse trgovske šole šele od naše države.

— **Gasilci** ne pozabite, da se vrši v nedeljo dne 15. julija 1923 ob 11. uri zvezni občni zbor v Ljubljani — Mestni dom in pa velika ter težka vaja, poklicnega in prostov. gasilstva na trgu sv. Jakoba. Naj nihče ne zamudi tega zborovanja in vaje, pri kateri bo delovala tudi nova avtomobilna brigada. Žel. voznika bo polovična proti društveni izkaznici.

— **Škratinka v Rušah** se še vedno širi in v tekočem tednu zabeleženi so zopet trije slučajni obolenja. — Šola je oblast v soboto zaprla, to pa samo za en dan in je bila šola v ponedeljek zopet odprta. Čudimo se takemu lahkomiselnemu postopanju, ker je vendar dokazano, da so bili vsi slučajni škrlatine raznešeni iz šole. Pristojna oblast naj bi vendar že enkrat ukrenila, da se ta zahrbtna bolezen zatira tam, kjer je okuženje najbolj nevarno, to je v šoli.

— **Iz Ruš.** Že dalje časa je pri nas škrlatinka, toda ni se dalo dognati, kdo je raznaševalec bacilov. Sedaj so jo pa pogumtali! V nedeljo 24. tm. bi se imela vršiti gledališka predstava sokolske dece: »Kralj Matjaž«, in tedaj se je zaisvitalo! Rudeča srajca — rudeča škrlatinka: lop po njih! Igra se prepove, šola pa za soboto zapre, da ne bo razburjenja. Vse je šlo dobro. V ponedeljek je bilo cerkveno izpraševanje in vsa šolska deca se je zbrala; no in ker so bili vsi zopet skupaj, je že tako vseeno in se je v torek zopet pričelo s poukom v šoli. Pa uspeh je bil dosežen — rudečih srajc v nedeljo ni bilo videti in škrlatinke je sedaj konec. Onih par »nedolžnih« slučajev, ki se je pojavilo v torek, je pa bilo itak že okuženih pred nedeljo, tako so vsaj rekli mati Hresla.

— **Nesreča v kamnolomu.** Iz Brezna poročajo: Na Vidovdan se je pripetila v tukajšnjem kamnolomu nesreča, katere žrtev je postal 16-letni delavec Jože Držnik. Bil je zaposlen pri mali poljski železnici, ki odvažala kamenje od kamnoloma do skladišča. Na neki strmini je padel z drvečega vozička tako močno, da je obležal brezavesten. Zdravnik je ugotovil pretresenje možganov. P. peljali so ga z železnico v Maribor, kjer silni oddelek ga je prepeljal v bolnico.

— **Iz obupa pod vlak** se je vrnil invalid Jožef Vuga na progi med Pragerškim in Cirkovcami. Vlak ga je do smrti povozil. V smrti so ga gnale obupne razmere, ker ni dobival podpore in tudi ni bil sprejet v invalidski dom.

— **Poziv vojakom na dopustu.** Komanda Dravske divizijske oblasti razglasu:

Vsi kaplari in redovi, ki so na začasnem dopustu ter zopet vpoklicani, se morajo nemudoma vrniti k svojim komandam. V svrhu izdaje objav za brezplačno potovanje naj se zglase pri najbližjem vojnim okrogu.

— **Domače je le domače,** so dejale nek-daj naše gospodinje in zahtevale povsod le domače testenine »Pekatec«. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

— **Kongres poštinih, telegrafskih in telefonskih uslužbencev** države SHS se vrši 12. julija v Beogradu.

— **Koliko naših državljanov se sme izseliti v Ameriko?** Za bodoče leto znaša število naših državljanov, ki se smejo izseliti v Ameriko 6000 oseb. To število je razdeljeno tako, da se sme izseliti iz Bosne in Hercegovine 300, iz Dne gore 500, iz Dalmacije 823, iz Hrvaške in Slavonije 1992, iz Slovenije 800, iz Vojvodine 900 in iz Srbije 635 oseb. Kadar bo to število izrpano, se ne smejo več podočevati potni listi za Ameriko. One, ki bi se kljub temu izselili, bodo ameriške oblasti takoj vrale na njihovo stroške v domovino.

— **Počta pooblastila.** V smislu določil novega poštnege pravilnika se vsa pošta pooblastila, katere se bila izdana pred 1. januarjem 1922 razveljavila. Kdor ima na pošti položeno kakšno pooblastilo, mora poslati pismo na obnovitev pooblastila. Prošnja mora biti kolikorvna. Za vsako pooblastilo je treba plačati tudi še posebno poštno pristojbino za sbranje; ta pristojbina znaša za pooblastila pa po 2 dinarja za vsako keredarško leto. Da ne bo le zastaja in reprimat pri dostavljanju poštah pošilk, naj stranke, katere imajo izdana pooblastila pred 1. januarjem 1923 ista takoj obnove. Pošta Maribor 1.

— **Knjižna tombola** Jugoslovenske Matice v Ljubljani. Doslej so bile izrebane sledeče številke: 25, 64, 58, 13, 26, 50, 76, 54, 29, 16, 39, 59, 69, 45; 55; 56; 38; 73, 11, 80, 82, 57, 40, 74, 81; 7; 12; 90; 10; 48, 83, 62, 68, 6, 65, 85, 18; 51; 71; 47; 67; 86, 9, 88, 37, 63, 60, 28, 89 in 70. Pripomnimo, da so vsi dobilki kvaterne in čukvina izrpani in da je na razpolago samo še tombola. Ako s temi številkami še tombola ni dosežena, bodo v kratkem izrebane še nove številke.

— **Občni zbor** Zadruga zveze v Celju se je vršil v sredo, dne 27. tm. v posvetovalnici celjske Mestne hranilnice. — Udeležilo se ga je lepo število delegatov, med njimi g. minister n. r. dr. Vek. Kukovec. Zelo zanimivo je bilo poročilo tajnika g. ravnatelja Lesničarja, v katerem navaja najrazlične težave in neprilike, ki jih mora prebiti zadruga. Vse tri slovenske zadruge, ki so vključene v Glavni zadr. savez, štejejo 701 zadrugo. Zadrugi revizorji so obiskali tekom poslovnega leta 112 zadrug. Število vlog se je nekoliko zmanjšalo; vzrok tiči v neugodnih gospodarskih razmerah. Celjska Zadruga zveza dovrši letos 40 leto svojega obstoja. — Štiridesetletnica se bo obhajala na jesen o priliki obč. zbora Glavnega zadrugnega saveza, ki bo letos v Celju.

— **Trpljenje našega naroda v juljski krajini** je od dne do dne večje. Sedaj hočejo, da vzamejo še zadnjo oporo slovenskega ljudstva v Primorju, odpraviti nadškofijo v Gorici in jo združiti z ono v Vidmu. Istočasno pa dobivajo slovenski in hrvaški učitelji v Istri drug za drugim dekrete o odpustu odnosno upokojitvi. Kmalu bodo šole prazne slovenskega in hrvaškega učiteljstva.

— **Francoski kredit za Jugoslavijo.** V sredo popoldne je odsek francoskega parlamenta za zunanje zadeve odobril poročilo predsednika, s katerim se vlada pooblašča dovoliti jugoslovanski vladi kredit v znesku 300 milijonov frankov.

— **Rusija povabljenja** v Lausanne. Delegati velesil so se zedinili, da povabijo v Lausanne k podpisu konvencije o morskem očinah tudi Rusijo.

— **Novo učiteljske** za južne kraje države se odprli jeseni v Bitolju.

— **Obsojeni frankovci.** Frankovski list »Hrvatski borec« je pred meseci prinesel članek poln hujkanja proti državi. Urednik Joe Matošić je bil te dni pred zagrebškim sodiščem obsojen na pet mesecev težke ječe, odgovorni urednik Hrali pa na 100 din globe.

— **Etna še ne miruje.** V torek zjutraj je bila v srednjem žrela Etna zopet silna eksplozija. Boje se, da je poškodovana opazovalnica. Ugotovljeno je, da gor-

nji deli Etna še vedno bruhajo lava, ki se vnovič pomika s hitrostjo 1 km na uro v dolino.

— **Nov volilni red** v Avstriji. Nov avstrijski volilni red predvideva 165 mandator. Na vsakih 37.000 prebivalcev pride en poslanec. — Na štajersko volilno okrožje odpada 24 mandator. Koroška dobi 10, Burška pa 8 poslancev. Dunaju je odmerjenih 45, Nižjeavstrijski pa 37 mandator.

— **Banka kot trdnjava.** Tekom časa se je izkazalo, da tudi najvarnejša banka ni varna pred vlomilci. Koliko debelih je klenih in z najmodernejšimi sredstvi varovanih blagajn je bilo že izropano. Nedavno se je vselila ameriška državna banka v svoje novo poslopje v Clevelandu. To poslopje je prava novodobna trdnjava. Stranke imajo dostop samo v nek prostor, ki leži 10 metrov pod zemljo. Zidovje je 2 do 3 metre debelo. Vrata pri vходу so najmočnejša in najtežja na svetu. Povsod so na tajnih mestih nameščene strojne puške, ki začnejo v slučaju napada takoj streljati. V banki hranijo za 200 milijard dinarjev zlata.

— **Orel sredi mesta.** O tem nenavadnem dogodku poročajo italijanski listi: Dne 11. junija krog poldneva je nenadoma priplul v ulico Roma v Napulju velikanski orol. Kakor blisk se je zakadil v nek voz, na katerem so sedele štiri osebe. Med kočijažem in potniki ter orlom se je vnel ljut boj. Občinstvo je bežalo na vse strani. Orel je s kljunom in kremplji grdo obdelal konje, kočijaža in potnike. Neka deklica je tako težko ranjena, da zdravniki dvomijo, da-li bo ostla pri življenju. Končno je prihitelo na pomoč več stražnikov, ki so z revolverji streljali na orla, ki je poginil šele, ko so oddali že nad 100 strelcev.

— **Italijani dobe organizacijo** solunske luke? Londonski »Daily Telegraph« prinaša senzacionalno vest o novi orientaciji v italijanski orientalni politiki v zvezi z Grčijo. V zvezi s tem je zadnji obisk Aleksandrisa pri Mussoliniju. Med drugim je predvideno osnovanje grško-italijanske banke v Atenah, kar je pa glavno: v Solunu bi se osnovalo italijanska parobrodna družba, italijanske finančne sile pa bi prevzele organizacijo solunske luke.

— **Kobilice pustošijo po Ogrskem.** Na Madžarskem so se pojavile velike kobilice v ogromnem številu ter povzročajo neprecenljivo škodo. Dosedaj je 81 mest in vasi skoraj popolnoma opustošenih.

— **Češki legionarji proti klerikalizmu.** Iz Prage poročajo 26. junija. Na večeršnjem zborovanju legionarjev je bila sprejeta resolucija, ki je naperjena proti reakciji na političnem in kulturnem polju. Vsak poizkus nasilne spremembe ustave in ogrožanja demokratske svobode bo naketel na odločen odpor legionarjev.

— **Kitajska cesarska palača** zgorela. Dne 26. tm. je požar popolnoma uničil cesarsko palačo v Pekingju.

— **Razdelitev dunajskih arhivov.** V torek je bila na Dunaju podpisana pogodba o razdelitvi dunajskih arhivov med avstrijsko republiko in našo kraljevino. Pogodba bazira na načelu obojestranske in znanstvene eksploatacije. Za jugoslovansko državo važni dokumenti bodo v kratkem izročeni, med njimi dubrovniški arhiv.

— **Univerza v Rostovu** zgorela. Iz Rostova ob Donu poročajo, da je požar upepelil vsa poslopja tamošnje univerze. Uničena je obenem vsa biblioteka varšavske univerze, ki so jo ruske oblasti med vojno odpeljale v Rostov. Biblioteka je vsebovala številna poljska znanstvena in zgodovinska dela.

1261 3-2

Sport.

— **Uspehi mariborskih sportnikov** na Sušaku. ISSK Maribor: SK Orient, Sušak 2:2. Dobili smo brzoglavno obvestilo z navedenim rezultatom. Igra zelo lepa in se je vršila ob ogromni vdeležbi občinstva. — Jutri igra Maribor tam drugo tekmo.

Dopisi.

Slovenigrade. Naši nemčurji so po preobratu »paf« v narodnostnem oziru, ali — pomagati se pa znajo drugače. Na gospodarskem polju nam hočejo zaviti vrat. Danes nočemo govoriti podrobno, čeprav bi bilo zelo interesantno, zanimivo. Le en grob slučaj. Kako »mehek« je naš kmet, ko se napije, vemo vsi. Tako pride v naše malo mesteca nekdo izmed takih »mekhih«. Kravico prižene na prodaj. Spretno roko ga zgrabijo in mu izmuznejo kravico iz rok precej nizko pod pravo ceno. Zdaj pa pojdi v gostilno. To je bilo na dan sobota. Pilo se je na vse pretege. Možakar je vztrajal, da noter do četrtka in vztrajali so tudi drugi z njim: sami tički nemčurji: naj plača »pauer«, saj ima s čim. Tisti, ki smo hodili mimo gostilne, smo se zgrajali in pričakovali, da poseže vmes žandarmerija, kar se pa ni zgodilo, ker baje ni šel nihče javit. Pa je še vedno čas. — Gospodje orožniki so naprošeni, da se za slučaj zanimajo. Celo mesto ve za gostilno, katere gospodar je izpolnil dotični kn 900 K, samo za to, da je pijanec noče umiti. Gospodje orožniki bodo pa še druge bolj zanimive reči slišali. Od sobote do četrtka je splavala krava po vodi, nekaj čez 10.000 K.

Kmeti so Zvezo imamo sicer pred čurmi, a ta se zanima bolj za politiko; kako propadajo naše kmetije, še mar ji ni. Prihodnjic več enakih štorije, da bo svet videl, kako se godi v našem mestecu pred očmi glavarstva in pred očmi zdajnih osrečevalcev Slovenije v stranki SLS in drugih enakih strank, ki vedno kriče, kako jim je na srečo blagor kmeta in delavstva.

Zalec. Za zgradbo meščanske šole je daroval odbor Zadruga trgovcev za okolico Celje iz likvidacijskega sklada Din. 5000, za kar mu izreka gradbeni odbor najiskrenejšo zahvalo ter želi temu blagohotnemu darovalcu mnogo posnemovalcev, kojim je pri sručen obstoj in razvoju prve predvojne slovenske meščanske šole v Zalcu.

Guštani. (Znorek.) Znani Hanl Ivan, p. d. Pušnik, ki je bil z ženo vred obtožen umora in od porotnega sodišča oproščen, je znorel ter bil odpravljen v norišnico v Ljubljano.

Celjske vesti.

Ciril-Metodov kres. Kakor vsako leto prižge tudi letos na predvečer sv. Cirila in Metoda, dne 4. julija t. l. CM podružnica kresa na Starem gradu. Sodelujeta Celjsko pevsko društvo in železničarska godba.

Kapucinski most je po zadnji povodnji oblastveno za pasante zaprt, ker je po stranski povodnji tako poškodovan, da obstoja nevarnost za pasante.

Naše šole.

Prirediteljske deške meščanske šole v proslavo Vidovega dne v telovadnici dne 30. junija 1923. Dolgo, dolgo so se plazile kot kače sive magle po zelenem Pohorju. Danes pa je krasno zasijalo ljubo solnce po lepi naši domovini — kot bi i naravnost znala, da praznujemo Jugoslovani danes naš največji narodni praznik. — Po kratkem a jedrnatem nagovoru g. ravnatelja se je pričela v telovadnici meščanske šole proslava Vidovega dne. Orkester učencev deške mešč. šole je začel »Ballet iz Orfeja« (Gluck). Izvajanje precejšno in dobro. Naravnost krasna pa je bila druga točka Schubertov »Scherzo«. Pri tej melodiozni skladbi smo slišali, da zna orkester prav lepo naraščati in pojemati. Lepo se je razvil tudi ralletando in tudi za akcente so pokazali učenci lepo razumevanje. Nato so sledile tri pevske točke. Jenkova »Na tujih tleh« je bila podana prav razumno. Medtem in mehka skladbica »Hajaj maj andjelku« me je zelo zadovoljila. Lep je bil piatio. Prav dobro je spremljal učence na klavirju. Mali se je znal prav dobro prilagoditi zboru in tudi lepo prednašal. Prav lepa je bila tudi »Polčarac«. Schumannova »Sanjarija« je bila podana deloma dobro. Pomisliti moramo pa, da je to za prednašanje jako težka skladba, zlasti v srednjem stavku. Vilko Sager je posebno od začetka in v sredini mu

je delala ta jako lepa skladba nekoliko težav. Vsekakor pa je njegova igra za 2 leti pouka izborna. Draalova »Pomlad« serenada (Wernigg) je bila nekoliko dolgočasna. Sledil je ljubki Scherzo in Wernigg je pokazal, da zna tudi lepo igrati. Nastopili so nato pevci (višji letniki). Jako dobro, zlasti kar se tiče dinamike so zapeli Aljažev »Večer«. Manj se je posrečil Gerbičev »Bučelar«. Ta skladba vsebuje mestoma zelo težke akorde in je tudi za sopran visoka. Dečki v teh letih nimajo več tako jasnih sopranov. Kljub temu je bila podana povoljno. Lepi in vseskozi precizni so bili tudi telovadni nastopi. Pri teh so pokazali učenci strogo disciplino in prisotnost duha. Čast g. Lavrenčiču. — Nato je sviral Friedrigger Beriotovo »Scene de Ballet«. Ina precejšnjo tehniko. Mali Gröger nas je pa očaral. Za 6. let pouka je to velika tehnika. Malček je tudi znal položiti v svojo igro nekoliko svoje mlade duše. — Celokupni zbor je zapel štiri »Koroške narodne«. »Pojdem pa v Rute« ima velik obseg (v višino in nižino) vendar je bila prav dobro podana. Silno lepa je skladba »Doline tujnjec«. Učenci so jo proizvajali z velikim razumevanjem. Glasbo in petje je vodil g. Šušteršič. Tihot je delal, a delal je mnogo. Lahko je ponosen na lepe uspehe. Častitamo iz cellega srca marljivemu in spretnemu učitelju! — Veseli se lahko g. ravnatelj na vsestranski napredek, ki se opaža pri učencih meščanske šole. Saj je ravno gospod ravnatelj Humek tisti, ki je na vseh poljih »domac«. Laskave besede so donale na moje uho, ko sem zapuščal telovadnico. Vse je bilo s tako lepo proslavo našega zgodovinskega mejnika — Vidovega dne — zadovoljno. Mnogo sem se naučil. — Josip Križman.

Matura na zasebnem ženskem učilišču v Mariboru s pravico javnosti. Tozadavemu poročilu v zadnji številki našega lista še dostavljamo, da so izmed tam navedenih kandidatkinj eksterne oddelka maturo prestale z odliko sledeče: Vidovič Ana, Mulej Vida, Aleksič Terezija, Serajnik Zmagoslava, Čepe Otilija, Stani Angela, Robnik Katarina in Donaj Marija.

Celjska drž. realna gimnazija je štela ob koncu šolskega leta 1922-23 271 učenec, med temi 21 deklic. Število se razdeli na posamezne razrede sledeče: I a razred 35, I b razred 34, II a 25, II b 28, III razred 44, IV. 43, V. 19, VI. 18, VII. 13, VIII. 12. Učni uspeh je zadovoljiv. Učni uspeh je dosegel z odliko 28 (10%), s povojnim uspehom 159 (55 procentov) učenec, ponavljalni izpit jih ima 52 (20%), nezadostni uspeh 37 (13%), nerazredovani so 4 (2%). V sedmenem in v osnovnem razredu se je poučevalo še po humanističnem načrtu.

Dvorazredna trgovska šola v Celju. Zavod je obiskovalo ob koncu šolskega leta 178 učencev, med temi 82 dečkov in 96 deklic. Učni uspeh je bil sledeči: z odliko 14, s povojnim uspehom 135 (70%), s ponavljalnimi izpiti 19 (11%) in z nezadostnim uspehom 9 (5%). Na zavodu je poučevalo 5 internih in 9 eksternih učiteljev.

Državna dvorazredna trgovska šola v Celju. Vpisovanje gojencev in gojenk v šolsko leto 1923-24 se vrši dne 2. in 3. julija od 8. do 12. ure. K vpisu je prinesiti zadnje šolsko izpisevalno in krstni, oziroma rojstni list. Gojencem in gojenkam izven Celja je možno prigrasiti se in poslati predpisane listine po pošti. Te naj bodo pri ravnateljstvu vsaj 3. julija. V prvi letnik se sprejemajo brez sprejemnega izpita dečki, oziroma deklice, ki so dovršili 4. razred srednje šole ali popolno meščansko šolo, ali pa pripravljali razred dvorazredne trgovske šole in so stari vsaj 14 let. Poleg teh morejo biti sprejeti v prvi letnik tudi oni, ki so dobili v 4. razredu srednje šole drugi red ali tisti, ki so dovršili 3. razred srednje šole, ako so stari 14 let, in napravijo sprejemni izpit iz slovenske, srbohrvaščine, nemščine, računstva, geometrije, zemljepisja, prirodopisja in prirodoslovja. Pri preizkušnji se zahteva toliko znanja, kolikor si ga pridobije učenci v pripravljalnem razredu dvorazredne trgovske šole. — V drugi letnik se sprejemajo absolventi prvega letnika dvorazrednih trgovskih šol s pravico javnosti.

Mariborske vesti.

Maribor, 30. junija 1923.

Novi lavantinski škof dr. Andrej Karlin stalno v Mariboru.

V četrtek na Vidov dan je novomenovani lavantinski škof dr. Andrej Karlin položil v Ljubljani vpricho ljubljanskega škofa dr. Jegliča »vencizpoved« (professio fidei). Z opoldanskim brzovlakom se je odpeljal iz Ljubljane in prispel ob pol petnajsti uri v Maribor. Pred stolno cerkvijo je bil dočakan od špalirja mnogoštevilno zbrane duhovščine in belo oblečenih deklic. Med potjo v cerkev je delil zbranemu ljudstvu blagoslov. Nato je posvetil 14 novomašnikov. Že zvečer se je odpeljal na birmovanje v konjiško in novocerkovsko dekanijo. Po končanem birmovanju se bo vršila slovesna inštalacija.

—□—

m Zaročil se je g. učitelj Čibič Drago z go učiteljico Kristo Tribnik-Leskovar.

m Izza kulis mariborskega magistrata. V zadnjem času so bile javne občinske seje nenavadno kratke, zato pa so bile tajne seje daljše in živahnije. Klerikalci so, odkar je nastopil občinski svetnik Bahun na tožbo klerikalnega odbornika dr. Leskovarja dokaz resnice, precej utihnili in njihova gostobesednost se je po zgubljeni pravdi dr. Leskovar — Jež se bolj potuhnila. Socijalistični odbornik Bahun je namreč zopet izkopal dr. Leskovarjeve pravičice. Iz male tožbe radi razžaljenja časti se je razvila obširna preiskava, ki je začela brskati tudi po mestni klavnici in je tam, kolikor se doznava izza kulis mestnega magistrata, našla take stvari, da je bil vsemogočni German in poseben ljubljene klerikalcev ravnatelj klavnice Kern takoj suspendiran. Gre predvsem za onih 40 prašičev, ki jih je dal dr. Leskovar kot vladni komisar zaklati leta 1920 ob priliki železničarske stavke. Radi zanikarnosti se je meso pokvarilo in je bilo po vpisih v mestnem knjigovodstvu prodano v Gradec, izguba v znesku več sto-tisoč kron pa je bila naprtena mestni občini. Komisija pa, ki je raziskovala zadevo klavnice, je to meso še našla v klavnici, spravljeno v desetih zabojih in delavci so morali to smrdljivo meso vsak mesec znova soliti in obračati. Socijalisti zatrjujejo, da so vsi akti in računi, ki se tičejo prodaje tega mesa, falzificirani. Čudno je tudi, da ni mogoče najti akta glede hladilnice, o katerem je ugotovljeno, da ga je imel zadnji v rokah ravnatelj klavnice Kern, ki pa zatrjuje, da ga je izročil dr. Leskovarju. Dr. Leskovar pa je že ponovno izjavil, da on tega akta ni dobil. In tako te čudne izvoznice zadeve izza klerikalno-socijalistične komande ni mogoče razčistiti. Mi smo vedno trdili, da je v naši občinski upravi vse polno gnilobe, toda klerikalci so se vedno previdno izvijali, socijalisti pa o tem menda sami niso ničesar vedeli. Upamo, da bo vsaj sedaj, ko stvar že na vseh koncih in krajih smrdi, občinski svet storil svojo dolžnost ter pošteno pospravil na mestnem magistratu.

m Glasbena Matica v Mariboru. — Orkestralni odsek naznanja vsem članom, da se vrši redni letni občni zbor v pondeljek, dne 2. julija t. l. ob 6. uri popoldne v prostorih Matice po naslednjem dnevnem redu: Poročilo odbora, volitve in slučajnosti. Novi člani in gostje dobrodošli.

m Poslovilni večer g. Vekoslava Janke. Danes v soboto 30. tm. zvečer se vrši ob 20. uri v veliki kazinski dvorani poslovilni večer našega priljubljenega gledališkega igralca g. Vekoslava Janke. G. Janke si je tekom štirih let svojega neumornega delovanja na našem gledališču pridobil splošno simpatijo naše gledališke publike, zato bo njegov današnji koncert, zadnji pred odhodom v tujino, gotovo privabil vse v kazinsko dvorano. Pri poslovilnem večeru sodeluje tudi gerna pevka gđ. Šuštarjeva. Na programu so razne operne arije, solospeli in druge koncertne točke. Predprodaja vstopnic se vrši pri ge. Zlati Brišnik v Slovenski ulici.

m Drž. loterija. Ker se vrši prvo žrebanje sroč že 3. in 4. julija, se do takrat prodajajo srečke pri blagajni tukajšnje glavne pošte.

m Mariborski šahovski klub naznanja, da je šahovski match med »Veliko kavarno« in kavarno »Centrale« preložen na poznejši čas. Podrobnosti se še objavijo pravčasno.

m Restavracija v Narodnem domu ima danes v soboto in jutri v nedeljo koncert. Začetek ob 17. uri v restavracijskih prostorih. Brez vsakega povzicanja cen ali vstopnine. Toči se izborna kapljica, Gorka in mrzla jedila. Abonenti na hrano se sprejemajo. Cenj. občinstvu se priporoča.

m Glasbena Matica. (Velikodušen dar.) G. dr. Rudolf Ravnik, odvetnik v Mariboru, je včeraj podaril pevskemu zboru Glasbene Matice 1000 D. V imenu celega zbora mu izrekam za ta velikodušen dar našo najtoplejšo zahvalo. To priliko pa naj porabim še za nek umesten predlog, ki bi Matici, v mislih imamo tu Matico kot zavod, sčasoma prinesel lepo svoto in ji sigurno pomagal iz večjih denarnih zadreg. V Mariboru imamo okrog 30 slovenskih umetnikov. Veliko pravi se konča s poravnavo. Kaj, ko bi gg. odvetniki pri vsaki poravnavi predlagali kak znesek za Glasbeno Matico? Matica nima državne podpore, tudi ni izgleda, da bi jo kmalu dobila, živi le od dobrih ljudi in podpor in vendar vzdržuje celi zavod. Učitelji morajo dobiti zvišane plače, luč in kurivo se je podražilo, zvišala stanarina, tudi tajnik je potreben višje plače itd. Kje pa naj jemlje? Naj dajo ljudje, ki se radi tožarijo. Če že ravno na sodnji morajo mladi, pa naj nekaj zrnja prileti tudi v Glasbeno Matico. Vzemimo slučaj, da vsak g. odvetnik 4000 D na leto »poravnac«, bi zneslo to 120 tisoč dinarjev za Matico. Za posameznika ne pomeni ta svota ničesar, nasprotno pa bi bil zavod iz največjih skrbi in obstanek najpotrebnejšemu kulturnemu zavodu bi bil zasiguran. — Arnuš, Matični gospodar.

m Kavarna v mestnem parku. Dnevno koncert od pol 17. do pol 19. ure in od 20. do 24. ure. Sladoled in domače pecivo.

m Vzgojo naroda v okolici izdatno podpira oni, ki se jutri udeležijo vrtno veselice, pevskega društva »Zarja« v Pohorju, ker del čistega dobička je namenjen za ustanovitev ljudske knjižnice za okolico. Začetek ob 15. uri.

m Poverjeništvu »Slovenske Matice« nas prosi, da objavimo sledeče: Novi člani »Slov. Matice« se sprejemajo do 5. julija t. l. članarina iznaša 20 D. Oni člani, ki so plačali 10 D, naj ostalo polovico doplačajo ali pa dvignejo denar. Prijave sprejema vsak dan dopoldne poverjenik g. R. Pleskovič, Strossmajerjeva ulica 26.

m Vabilo k ogledu zopet otvorjenega zasebnega učilišča Legat. Slavno občinstvo se vljudno vabi, si ogledati jako moderno opremljeno učilišče, katero bode brezobvezno dostopno v vpogled v nedeljo dne 1. julija od 9.—12. ure dopoldan. Sedanje učilišče je mnogo lepše in modernejše opremljeno kakor nekdanje, ter je lahko mesto Maribor in cela dežela lahko ponosna na ta zaseben zavod. Šola ima ca 20 pisalnih strojev in kopirnih strojev, računskih strojev, raznoštevvalnih strojev in aparatov ter različnih pisarniških strojev na razpolago. Zadnja upisovanja za slovensko in nemško stenografijo se vrše dne 2. julija in sicer v trgovini s pisalnimi stroji Ant. R. Legat, Slovenska ulica 7 in v šolski pisarni, Vrazova ulica 4. Po 2. juliju se bode vpisovalo le še učence za stenografijo, ker začnejo novi tečaji za stenografijo šele dne 1. oktobra. Vpisani učenci se zberejo dne 2. julija ob 11. uri v učilnici, udeleženci zvečernih tečajev ob 19. (7. uri), Vrazova ulica 4, nasproti Narodne banke.

m Rex, konzervne steklenice za vknjavanje sadija so najboljše, ker ni treba sladkorja. Glavno zastopstvo J. Kovačič, Maribor. — Opozarjamo na tozadavni oglas.

m Vlom v klerikalno posojilnico. Na Vidovdan je bil izvršen v prostore Spodnještajerske Ljudske posojilnice v Stolnici ulici št. 6 vlom. Storitve je vdrl v dvorišče v zadnjo sobo in odtod s ponarejenimi ključi v sprednji lokal, kjer je blagajna. Bil je gotovo precej donjač, ker je imel dobro ponarejene ključe, katerimi je odprl tudi blagajno. Na vidcu je vlomil tresor, ki ga je pa že prej odprl s ključem. Iz blagajne je vzal

1500 dinarjev, 42 funt-sterlingov, 514 srebrnih kron, 30 zlatnikov po 20 in 20 zlatnikov po 10 kron, nadalje zlato uro, zlato zapestnico, zlato verižico, tri pare brilantnih uhanov in še nekaj druge zlatnine. Iz načina vloga se da sklepati, da je storilec dobro poznal vse razmere in se tudi preiskava vrši v tej smeri.

m Nepoštena blagajničarka. Blagajničarka Marija M., o kateri smo poročali v zadnji številki, da je poneverila 30.000 K. ni uslužbena pri manufakturni trgovini Ihl in Kühar, temveč v trgovini z železom A. Kühar na Aleksandrovi c. št. 1.

m Tatvine. Lahirniku Francu Nelmanu je bilo z dvorišča v Slovenski ulici ukradeno moško dvokolo znamke »Puch«, črno pleskano s številko 60.669. Pred nakupom se svari. — V neki tukajšnji šoli je prenočevala neka 25-letna ženska, ne da bi prej prosila za dovoljenje. Za zahvalo je zjutraj zmagala učiteljici, ki stanuje v šolskem poslopju, o deju, vredno 500 kron. Sličen slučaj se je pripetil pred par dnevi v neki tukajšnji gostilni, kjer je izginilo več rjuh. Sumi se, da je obe tatvine izvršila ista oseba. — V mestnem kinu sta se našla pred par dnevi neki König in branjevka Liza Murko. Pri odhodu je Murko pozabila svoj dežnik, ki si ga je prilastil König ter ga skušal na trgu prodati neki drugi branjevki. Imel pa je seveda smolo, ker je v bližini stoječa Murko takoj spoznala svoj dežnik in tatu izročila policiji.

m Novi vlomilci pod ključem. Na podlagi slik, ki jih je razposlal mariborski policijski komisariat, sta bila te dni aretirana v mariborski okolici nek Jože Ogrinc in Ferdinand Kolar, ki sta izvršila v zadnjem času v okolici več tatvin. Oba spadata k znani vlomilski družbi, ki je že na varnem. Oddana sta bila okrožnemu sodišču. Sedaj je družba polnoštevilna in bo menda v prihodnjem porotnem zasedanju sprejela primerno nagrado za svoje uspešno delovanje.

Danes v soboto, dne 30. junija ob 20. uri
poslovilni večer g. Vek. Janko
v Kazinski dvorani.

Kultura in umetnost

TURNJEJA BRATINA - BUKSEKOVA:

- 30. junija,
- 1. julija v Ptuj.
- 3. julija,
- 4. julija v Brežicah.
- 5. julija,
- 6. julija na Krškem.
- 7. julija,
- 8. julija v Trbovlju.

Sokolstvo.

o Kolo Jahačev ima vajo v jahanju v nedeljo 1. julija ob 8. uri zjutraj, zbirališče v Narodnem domu ob pol 8. uri.

Industrijsko-obrtna vzorčna izložba v Mariboru

zdravila, vinarstvo, vrtnarstvo, umetniško in gradbeno razstavo.

(Od 15. do 26. avgusta 1923.)

Ali ste že vposlali prijavnico? Če to ne boste storili, storite nemudoma, ker je zadnji čas. Do razstave je samo še polmesec in treba je takoj prirediti tehnični delom. Zakasnele in naknadne prijave silno ovirajo razdelitev prostorov in ostala tehnična dela. Zato priložnostno točnost!

Lastni paviljoni. Vse tiskarje, ki nameravajo zgraditi na razstavišču lastne paviljone, naj najkasneje do 15. tm. vpošljejo načrte v svrhu odobritve. Z gradbo se sme pričeti šele, ko razstavni odbor načrt odobri.

Preseleitev pisarne. Pisarna razstavne odbora se je z današnjim dnem preselila na razstavišče v šolsko poslopje v

Cankarjevi ulici. Vhod k pisarni iz Cankarjeve ulice.

Vsa pojasnila glede razstave daje izključno le pisarna razstavnega odbora v Mariboru, Aleksandrova cesta 22, tel. int. št. 325.

Objave.

š Hotel Halbwidl. Danes v nedeljo jutranji in večerni koncert. Pri lepem vremenu na vrtu. Dobro Götzovo pivo.

š Požarna bramba v Radvanju. Ker se vsled trajno slabega vremena niso mogle izvršiti vse priprave za gozdno veselico Radvanjske požarne brambe; se veselica preloži na nedeljo dne 8. julija t. l. Odbor.

š Prostovoljna požarna bramba na Pobrežju ima svojo poletno veselico v nedeljo, dne 8. julija na posestev gosp. Kirbiša ob Zrkovski cesti na Sp. Pobrežju. Spored objavimo prihodnji teden. Čisti dobiček za avtomobilski sklad. — Odbor.

š Plesni večer Rita-Rita v narodnem gledališču. Dne 10. julija priredi čehoslovaška plesalka Rita-Rita (Margerita Pešta), ki je nastopala z velikim uspehom po čehoslovaških odrih, v našem gledališču svoj plesni večer. Opozorjamo že danes na to interesantno prireditev. Da bo obisk omogočen čim širšim slojem, so določene dramske cene.

š Mestni kino. »Gospica Julija«, drama v 5 činih z Asto Nielsen in V. Dietterle v glavni vlogi se predvaja v petek, soboto, nedeljo in ponedeljek.

š I. Mariborski bioskop. Danes, četrtek začne I. del senzacionalnega filma »Plameni kristali«. »Plameni kristali«, veliki film v 4 delih, je eden najboljših novejših delov ameriških filmov in se izkazuje po izvanredno dobro uspešni senzacionalni moment, po dovršeni tehniki, izborni igri in dobro vsebino povest. Elmo Lincoln igra glavno vlogo v tem filmu in ravno s tem in pa njegovim drugim filmom Golliath Armstrong je zaslovelo ime Elmo Lincoln po celem svetu.

Gospodarstvo.

Stanje vinske trte in vinska kriza.

Iz pohorskega vinskega okolišja se nam piše:

Trta je bila lepo dozorela in zdrava. Po rezi je dobro in hitro poganjala, nastavek bil je zelo zadovoljiv in upanje vinogradnikov na dobro vinsko letino utemeljeno. Tudi spomladanski mrazi niso škodovali. Trta se je do cveta lepo razvila. Razne sorte so cvetele že prve dni junija.

Neprestano deževno in hladno vreme v mesecu juniju pa je zelo neugodno uplivalo na cvet trte. Cveti že štiri tedne in pozne sorte še sedaj niso odcvetele. Opazja se vsled tega, da se grozdje močno osiplje. Tudi seneni črv, ali grozdni sukač nastopa mnogobrojno in povzroča velikansko škodo. Veliko grozdja je po tem škodljivo že uničenega.

V zadnjem času se je pojavila tudi že peronospora in bati se je, da se bo tudi ta bolezen, kakor tudi grozdna plesnoba (oidij) se močno razširila, ker vreme ne dopušča njih učinkovitega pobijanja.

Tako je prvotno upanje vinogradnikov na dobro vinsko trgatve že uničeno. Te zelo neugodne vremenske razmere pa imajo seveda tudi že znaten vpliv na kakovost letošnjega pridelka.

Veliki obdelovalni stroški, visoke cene raznih potrebščin, kakor galice, žvepla, gnoj, orodja, kolja i. dr., nadalje do cela nenpravično visoko obdačenje vinogradnika, nizke cene lanskega pridelka, katerega je še mnogo v zalogi in katerega ni mogoče spraviti v denar, tirajo našega vinogradnika v obup.

Vsekakor pa, da se še obstoječe zlo ne poveča in ne pelje do popolne katastrofe je potrebna previdnost pri prodaji lanskega pridelka.

Vinogradniki, pazljivo zasledujte razvoj trte!

g Produktna borza v Novem Sadu, dne 27. junija: (Cene v dinarjih) pšenica 440, ječmen 290, oves 305, koruza 273, moka pšenična 00 667,50, otrobi pšenični 130; tendenca čvrsta.

Zanimivosti.

Samotni otok.

Tritisoč milj od Afrike in ravno toliko od Južne Amerike leži v južnem atlantiškem oceanu skalnat otok Tristan da Cunha, ki je pravzaprav ugasel ognjenik. In na tem osamljenem otoku živi človeška družba kakih 150 ljudi, ki nima primere na celem svetu. Ti ljudje ne plačujejo nikakih davkov, besede oblasti in vladar so jim tako tuje, kakor ječa, zakoni, policija. Od drugih civiliziranih narodov so skoro popolnoma odrezani. Samo redko — včasih komaj na 18 mesecev — dobe kako poročilo o ostalem svetu; to se zgodi, ko se ustavi na njih otočku kaka ladja. Vesele se popolne prostosti, toda to prostost morajo dovoliti drago plačati. Kajti na skalnatem otoku ne raste niti drevo, niti grm, in edino na severno-zapadnem delu pridelajo letno par krompirčkov. Zadnje leto se je odločil angleški misijonar Martin Rogers posvetiti s svojo ženo tri leta svojega življenja temu v morju izgubljenemu ljudstvu. Na celem otoku tvori vsa prometna sredstva edino ena steza, ki pelje v glavno mesto s ponosnim imenom Edinburg. Dohod na morju je mnogo lažji, toda samo ako je morje mirno, kar se pa le redko pripeti. V nekem manchesterskem listu poroča sedaj Rogers o svojih doživljajih na potu na ta otok. Prvi poskus izkrcati se, se je izjalovil par kilometrov od obale pri glavnem mestu. Naslednjega dne se je slednjič po silnem naporu posrečilo premagati valovje in dospeti v priprosto luko. Obrežne skale so vse preluknjane in v teh luknjah prebiva neštevilno miši in podgan, ki so strašen bič za prebivalce. Vsled slabega vremena je moral Anglež s svojim spremstvom prebiti dva dneva v taki skalnati luknji. Med tem neprostovoljnim zaporom so opazovali kakih dvajset glav breječo čredo živine, ki je bila nedaleč od njih. Ta domača živina, ki je prepuščena popolnoma sama sebi, je čisto podivjana. Ko je bik, ki je bil poveljnik črede, zapazil Angleže, je takoj zbral svojo armado in z grozečimi rogovi navalil na nje. Ti so imeli komaj toliko časa, da so se poskrili v ozkih luknjah pred podivjanimi živalmi.

Volilne pripovedke.

Ker so vsem še vedno v svežem spominu razni volilni prizori o priliki raznih občin volitev, bodo gotovo vsakega zanimale tudi razne zanimivosti iz zadnje volilne borbe na Irskem.

V nekem mestu na Irskem je umrl kandidat dva dni pred volitvami. Kljub temu je ostalo njegovo ime tako na kandidatski listi, kakor tudi na številnih lepkih. Pokopali so ga ravno na dan volitev. Volilci, ki so po pogrebu odšli na volišča, da opravijo svojo državljansko pravico, so na veliko začudenje opazili, da je pokojnik še vedno kandidat. Med volilci se je razvilo živahno razpravljanje in prerekanje. Nekateri so bili mnenja, da bi bil kompliment vdovi, ako bi bil pokojnik izvoljen, ker bi volilci s tem najboljše dokazali vdovi sožalje ob težki izgubi. Nekateri so zopet pripomnili: »On nam vsaj ne bo mogel povisati davkov«. Mrtvec je bil v resnici izvoljen z večino glasov, čeprav so vsi volilci vedeli, da volijo kandidata, ki so ga pravkar pokopali.

Neki drug kandidat je šel na agitacijsko potovanje na neki otok. Ko je prispel tjakaj, je bilo morje tako razburkano, da ladja nikakor ni mogla pristati. Prebivalci otoka so zato poskakali v čolne in jih varno pozdravljali kandidata. Končno se je kandidat dvignil in pričel govoriti volilni govor. Z ladje, ki so jo valovi pravkar dvignili zelo visoko, je zaklical: »Prijetelji! Prišel sem, — ladja se spusti zopet navzdol in se znajde med čolni, opljuska z vodo in penami. »Prišel sem k Vam, da vidim osebno« — in zopet se je ladja dvignila visoko v zrak in mala črna figura, ki se je sklanjala preko ograje, je kričala na vse pretege kakor da bi hotela prevpiti silno bučenje razburkanega morja. Kandidat je vpil na vse grlo, kaj vse bo napravil za prebivalce otoka. Ravno, ko je največ obljubil in se pripravljal, da konča svoj govor, pa ga je ogromen val vpricho svojih poslušalcev pljusnil preko

krova v morje, kjer se je skupno s svojimi obljubami in namerami pošteno skopal, dokler ga niso ljubezoivi volilci rešili iz mučnega položaja. Pri volitvah je popolnoma propadel. Volilci so bili namreč mnenja, da je s svojimi obljubami očitno lagal, ker mu je moralo morje izprati usta.

Ločitev zakona, ker je mož ni hotel poljubovati.

Nedavno je sodnik v New-Yorku dovolil razporoko gospej Charlotti Bancroff, rodome iz Illinoisa. Razporoko je dobila mlada žena vsled tega, ker se je njen mož ves čas od poroke dalje zadovoljeval edino s tem, da jo je gledal. Nesrečna ženska je povedala učenemu sodniku, kako je Mr. Bancroff pred poroko zatrjeval, da ni še nikdar nobene ženske poljubil. Seveda si je ona pri tem mislila, da ima potemtakem za njo celo zalogo poljubčkov itd. in se je vsled tega tudi poročila z njim že pred dvema leti. Toda celi ti 2 leti se je pritoževala svojim prijateljem, da je možiček ni niti enkrat poljubil. »Samo gledal me je in gledal, in nazadnje me je to umorilo.« — Sodnik je po kratkem premišljanju odločil, da ima poljubčkov željna gospa prav, in ji je zato dovolil razporoko, da si sedaj lahko kje drugje poišče, kar je tako silno pogrešala tekom dolgih dveh let.

Ponočni doživljaji angleškega prestolonaslednika.

Londonski listi prinašajo zanimiv dogodek angleškega prestolonaslednika princa waleškega, o katerem se v zadnjem času mnogo govori. On ima namreč v njegovih krogih redko navado, da nikdar ne zbudi svojih služabnikov, če se kasno ponoči vrača domov. Dolgo se je trudil, da je svoje sluga navadil na to. V zadnjem času pa so njegova povelja strogo izpolnjevali in če se je pozno ponoči vračal domov, je spalo vse, od vratarja pa do zadnje kuharice. Nedavno se je zopet vračal pozno ponoči z nekega plesa. Ko je prišel do vrat, je šele opazil, da je pozabil ključ v drugi obleki. Ker po svoji navadi ni hotel nikogar prebuditi, je začel iskati okno, skozi katero bi prišel v svojo sobo. To je opazil tudi stražar, ki je imel v bližini službo. V prvem hipu je hotel neznanca, ki je po njegovem mnenju gotovo iskal prilike za vlom, aretirati in še le v zadnjem trenutku je spoznal prestolonaslednika. Seveda mu je takoj pomagal. Že se je spel princ na neko okno, ko je spoznal, da je to okno neke sobarice. Seveda bi mu bilo neljubo, če bi moral skozi njeno sobo. Zato je splezal zopet nazaj in iskal drugega vhoda. Splezal je na neko verando. Ker so bila vsa vrata zaklenjena, je končno polomil par šip ter splezal skozi odprtino v hišo in v svojo stanovanje. Druga dva dne so seveda vsi spraševali, kdo je polomil šipe, ugibali, kateri zločinec si je dovolil to predrznost, dokler končno ni princ sam cele stvari pojasnil.

Nenavadna statistika.

Nek angleški profesor trdi, da danes ni več tako nežne ljubezni, kakor je bila nekdanj. Temu je kriva vojna in vojne razmere, ker se morajo ljudje preveč brigati za vsakdanje življenje in so tudi preveč nervozni, da bi imeli smisel in čas za nežno ljubo. Kot merilo nekdanje ljubezni navaja neko statistiko, ki jo je leta 1890. sestavil nek Anglež. Ta si je namreč natanko zapisal, kolikokrat je tekom dolgih dvajsetih let poljubil svojo ženo. Po tej statistiki je poljubil svojo ženo v prvem letu zakona nič manj kakor 200 krat na dan. V drugem letu je to število padlo na polovico, v tretjem pa je prišlo na dan komaj še 10 poljubov. V nadaljnjih petih letih sta se poljubila z ženo samo še za lahko noč in dobro jutro, pozneje pa je prišel na dan k večjemu še eden sam poljub.

Nevesta zgorela.

Tragičen slučaj se je pripetil minule dni v Genovi. Imela bi se vršiti poroka mladega para. Svatje so že čakali, vse je bilo pripravljeno, le nevesta si je še popravljala oblačilo. Bila je strastna kadilka. Predno je šla v cerkev, je hotela še pokaditi cigareto. Ko si jo je, že popolnoma opravičena, prižgala, se je

vnel tudi pajčolan in v hipu je bila vsa barve. Predmet s tem namazan dobi lepo obleka v plamenih. Predno so ji prihiteli na pomoč, je že ležala nezavestna na tleh ter kmalu nato podlegla dobljenim opeklinam.

Polet na severni tečaj.

IV sredo, dne 20. junija je nameraval odpotovati Roald Amundsen s svojim v to svrhu zgrajenim letalom na severni tečaj. Kakor znano, je ta smeli Norvežan odkril leta 1911 južni tečaj. Nameraval je s svojim letalom po zraku odpotovati iz Aljaške preko severnega tečaja na Spitzberge. Od Aljaške do severnega tečaja mora preleteti 2.200 kilometrov. Ogromna pot! Na vsej tej dolgi poti pa Amundsen ne more nikjer pristati, ter bo moral torej brez odmora prepotovati 3.400 kilometrov dolgo pot. Amundsen računa, da bo rabil za to samo — 18 ur. Znano je, da je Amundsen trikrat poskušal priti s svojo ladjo na severni tečaj, toda vse trikrat zaman. Zato se je tokrat odločil za aeroplan. — Nato so ga navedle izkušnje v Ameriki. Tam so letalci ostali po 26 ur neprehoma v zraku, in to v hudem mrazu, nad 22 stopinj. Dal si je zgraditi posebno močen aeroplan ter pridobil za pot slovitelca letalca Omdahla. Odpotovala sta že lansko leto v Barrov, kjer sta prezimila. Tu sta se spoznala z domačinom, Eskimo nazvani, ki jih je zelo malo v teh krajih. Z ostalim svetom sta bila v stalni zvezi potomi brezžičnega brzojava. Potrebno, postaja sta pripeljala s seboj ter jo sama postavila. Za to nevarno podjetje so je zanimala tudi švedska vlada, ki je odposlala dva hidroplanain dve ladji na severni tečaj, da bi bili v pomoč smelemu raziskovalcu, če bi ga med potom doletela kaka nesreča. Letalo, na katerem namerava potovati Amundsen, je preskrbljeno z živim živalim za 25 ur. Če ne bo vetra, bo preletel Amundsen vsako uro 180 km. Za to Amundsenovo potovanje se zanima celi svet in vse nestorijo pričakuje njegovih poročil.

Moderni fakir.

Nenes Wiener Journal poroča o nekem možu, ki je bil te dni odpuščen iz praške bolnice. Bolan pravzaprav ni bil, temveč je bil v bolnici samo za preučevanje njegovega telesa, ki je neobčutno v pravem pomenu besede. Mož se piše Dvořák in je star 24 let. O njem se

po vsej pravici lahko trdi, da ima zdrav želodec. Z največjim apetitom je steklo, zdrobljeno v pol kvadratnega centimetra veliko koščke. Pri tem se počuti dobro in nima nikakih bolečin. V bolnici so se s pomočjo Röntgenovih žarkov prepričali, da je steklo že pojedel ter opazovali, kako je romala ta nenavadna hrana skozi želodec in črevesa. Požrl je tudi daljšo verižico, ne da bi mu v želodecu »obležala«. To v zdravniških krogih ni vzbudilo toliko pozornosti, kakor pa to, da je snedel Dvořák tudi cel nedeljski časopis s prilogo vred, ne da bi mu bilo pri tem niti najmanj slabo. Njegovo telo je res nenavaden čudež. Bodel se je z dolgimi iglami v mišice in si z neko dolgo iglo prebodel celo želodec, pa ni pri tem čutil niti najmanjših bolečin. Zdravniki so se na lastne oči prepričali, da je res neobčutljiv in to ni nikaka prevara. Zdravniki pravijo, da je to posledica hipnoze. Pred več leti je namreč bil Dvořák hipnotiziran in so mnenja, da ta hipnoza pri Dvořáku še vedno obstoja.

Iz življenja in sveta.

Nenavadni potniki v aeroplanu. — Koliko poje človek v svojem življenju. — Novi podpisi v Ameriki. — Vinski kis podaljša življenje.

V Bourges je pred par dnevi dospel aeroplan z nenavadnimi potniki — trije mladi levi s svojim krotiteljem. Razen njih so bili na letalu še trije drugi potniki, ki so nenavadnim gostom dovolili vstop. Levi so bili med potjo zelo mirni in niso kazali nikakega vznemirjenja. Krotitelj je izjavil, da se je odločil za potovanje z aeroplanom, ker mu je železniška uprava stavila nesprejemljive pogoje za prevoz njegovih ljubljencev. Nedvomno pa so to prvi levi, ki so potovali z aeroplanom.

Nek Anglež, ki je imel dovolj časa, je izračunal, koliko poje človek v 70 letih. Sestavljen je na podlagi svojih računov sledeči »jedilni« list: 11.250 hlebov kruha po 1 kg, fižola 1 vrečo, ki bi bila dolga dva in pol kilometra, 1 sladkorno peso, ki bi bila 10 m visoka, 3 jutra veliko polje salate, tovorni avtomobil zelja, 18.000 kg mesa, 12.000 jajc, 1.750 kg soli, in 25.000 litrov razne teko-

čine, vina, piva itd. Pri tem pa ni vračunano sadje, sir, maslo, ribe in druge take delikatese, ki služijo človeku kot priboljšek k hrani.

»Saving Bank« v Newyorku je uvedla nov način podpisovanja, s katerim je onemogočeno vsako ponarejanje podpisov. Dosele se je često pripetilo, da so bili podpisi na čekih falzificirani in banka oškodovana mnogokrat za velike vsote. Sedaj pa je banka uvedla podpisovanje s — palcem. Vsak lastnik računa mora dati svoj palec — pravzaprav odtis palca — protokolirati, da lahko uradnik odtise vedno primerja. Znano je, da ima vsak človek na svetu drugačen odtis palca in je zato vsaka prevara izključena. — V tem slučaju pa lahko trdimo, da je Amerika še daleč za nami. Pri nas se zlasti v južnih krajih skoraj vsak kmet podpisuje s — palcem!

O zvezi med vinskim kisom in dolгим življenjem poroča nek angleški list sledeče: Nedvomno vpliva vinski kis zelo dobro na človeško telo. To dokazuje dejstvo, da dosežejo delavci v tovarnah, kjer pridelujejo vinski kis, zelo visoko starost. Iz tega je nastal tudi pogovor: »če hočeš dolgo živeti, postani tovarnar vinskega kisa«. Dokazano je namreč, da dosežejo delavci v tovarnah za kis, ki imajo opravka z raznimi, za kis potrebnimi kislinami, izredno visoko starost. Često delajo v eni tovarni po 60 do 70 let. Ni nič nenavadnega, če so zaposlene v eni tovarni po trideset generacij. Nek angleški tovarnar piše: 70 let v naši tovarni ni visoka starost. Pri neki proslavi virojnega dne so šteli štirje slavljenci skupno 335 let. Najmlajši je bil star 70 let, najstarejši nekaj nad 90 let! Toraj, če hočeš dolgo živeti, prideluj vinski kis!

Razno.

Vino iz kleti Habsburžanov. Habsburgovci so po svojem bogu zapustili na Dunaju prebivalstvo v skrajni bedi, dočim so bile njihove shrambe polne najboljše stvari. V cesarski kleti so stali ogromni sodi najboljših vin, ogromne baterije steklenic najboljšega šampanjca in drugih vinskih delikates. S prodajo dragocenih gobelinov, katerim Habsburžani niso mogli več pravočasno odnesti

je zaslužila avstrijska vlada lepe vsote, s katerim je vsaj ublažila bedo najrevnejših slojev. Sedaj pridejo na vrsto tudi dvorne kleti. Prodaja vin iz teh kleti se je doslej vedno odlagala, ker je vlada vedno čakala, da bi vzbudila v inozemstvu, kjer imajo boljše valuto, zanimanje za onih 70.000 steklenic vina in 80.000 steklenic šampanjca in likera. Vlada upa, da bo izkúpila za vse to nad pol milijon milijon švicarskih frankov.

Darežljivi tujec se je nedavno pojavil na berlinskih ulicah. Pri neki konjski dirki je zaslužil več milijonov mark. Izjavil pa je, da se noče obogatiti na tako siromašnem narodu, kakor je danes nemški. Šel je v mesto, pokupil vse slaščice neke večje slaščičarne ter poklical iz ulice otroke, da so se z njimi gostili. Nato je šel v najubožnejše dele mesta ter delil med siromake bankovce po 50 in 100 tisoč mark, dokler ni razdelil vseh milijonov, ki jih je zaslužil pri dirki. Berlinčani se ga sedaj radi spominjajo in le obžalujejo, da so taki tujci tako redki.

Katero sredstvo se rabi najuspešnejše za uničevanje kuhinjskih ščurkov? Ali je znan kak strup, s katerim bi se zanesljivo odpravila ta nadležna žuželka? Odgovor: Proti kuhinjskim ščurkom imamo prav zanesljivo sredstvo v »švajnfurtskem zelenilu« (Schwefelnurter Grün). S tem praškom se potrosijo vsi kotički po tleh in ob stenah, koder lažijo ščurki po kuhinji. Ker je to zelenilo strup, je varno in previdno ravnanje, da se z njim ne zastrupi druge živali, ki prihajajo v kuhinjo. Učinkuje pa zanesljivo in ščurki v nekaj dneh za vedno izginejo. Zelenilo bodi teden dni raztrošeno po teh kotih. Kdor ga troši, naj si zaveže usta in nos, da ne diha strupenega prahu. Tudi naj pridene nekaj stolčnega sladkorja, da se ščurki privabijo. Strup se dobi v lekarni ali drogeriji proti potrdilu politične oblasti ali občine.

Kako osvežiš barvo na pohištvo. Stresi v pol litra gorivnega špirta majhno pest kofonija. Potem pusti to mešanico tako dolgo, da se kofonij raztopi v špirtu. Včasih se to zgodi šele v treh do štirih dneh. S to raztopino namoči omare, vrata ali kake druge dele pohištva, ki so izgubili blesk prvotne svetlo barvo nazaj.

Oni — sovražniki — so toraj lahko prišli v hišo, kjer je bila sedaj. — mor jo je bil povedel d' Assas. — Da so čakali pred vrati, dokler d' Assas ni odšel, je bilo prejasno, in tudi da mu niso pustili priti do kralja. — D' Assas bi se na vsak način moral za pred dvema urami vrniti. — Sicer ni verjetno, da bi bili tudi njo zaprli, — vendar jasno je bilo, da je bila res zaprta. —

Le ona je bila pot spoznanja. — razlaga teh okolščin je bila grozna! — Ali ni morda hiša celo last onih, ki niso imeli sploh potrebe poskrbeti si ključee? — Ali je bilo vse že pripravljeno, da so jih le čakali, da sta prišla v past? —

Ali tedaj bi d' Assas —? — Ali ne, — to pa gotovo ne, — nikakor ne! — Rajši bi si bila iztrgala srce, kot verovala kaj takega. —

Premagala jo je slednjič trudnost in napetost, groza in strah preživetih ur v ti ječi. — Vlegla se je vsa plepašena in obupana na divan ter začela milo vzdihovati. —

Kmalu ji je dobrodelni spanec zatilnil trudne solzne oči, — spanec, kakor svinec, je legel na njene trepalnice, kot da je onemogla v boju in se onesvestila. — Bila je tudi res skoro nezavest, pa se je pozneje spremenila v spanec, v katerem je počivala do kakih štirih popolnih dni. —

Zbudili so jo koraki, katerim je še v polsnu, z zaprtimi očmi prisluškovala. Potem je slišala ropot kročnikov in čašic, ki so trkali zvonkajoče. —

Zdelo se ji je, da je bilo vse le dolga sanja. — Mislija je še, da je v hišici za drovesi, da se njena zvesta sobarica kreta po sobi in ji pripravlja južino. —

Suzana, — ali si ti? — je polglasno pošepetala. —

Istočasno pa je tudi odprla oči in opazila, da ni Suzana, njena sobarica, ki bodi po sobi in da tudi ona ni v hišici za drevesi. —

Mibel Zevaco:

KRALJEV TEKMEC.

(Nadaljevanje in konec romana: Markiza Pompadour.)

Poglovenila: Rosandra.

(Dalje.)

(13)

Njen duh je medtem plaval po širnih planjavah sanjske dežele. — Pa jo je zopet popadel strah, ko je pomislila na nevarnost, v katero bi se bil lahko podal kralj. — A hitro se je potolažila v upanju, da bo kralj prav gotovo rešen. In rešen z njeno pomočjo. — Tedaj se je z ljubezenskim ponosom razveselila, — čelo se ji je zjasnilo in prstki so bežali po tipkah, svirajoč sladke, zmagovalne popevke. —

Improvizirala je kot običajno, — skotraj zmeraj se je pustila voditi od svoje fantazije — malo kedaj je igrala znane komade njena igra pa se je rajše skladata v lahne plesne motive, ki bi jih imeli pač le otroci in pa vile v gozdovih. —

Tako je tudi nekega dne, ko ji je bilo enako sladko-milo pri srcu, zaigrala in ker se ji je napev posrečil in ji je posebno ugajal, je ostala ona pesmica: —

»Me pa ne pojdemo več v gozd!« —

Ivana ni hotela zaspati. —

Čeprav je bila trudna, je vendar hotela pričakati viteza, da jo povede v Pariz, ko bi se prepričala, da je kralj rešen in izven vsake nevarnosti. —

Sicer se pa trudnosti niti navedala ni. Njen organizem je bil skrajno nervozen, vendar je od časa do časa dobro zdrževala tudi velik napor, a ga plačala potem s krizami pobotosti in oslabelosti. —

Ura za uro je minila, a vitez se ni vrnil. —

Kar je ura začela biti, — vdarec za vdarec je štela — — bilo jih je sedem, — sedem že! — —

Vendar je ura še ni vznemirjala. —

Počasi je vstala od glasovirja ter pričela preiskovati odkazane ji sobe. — Kot dobra poznavalka je priznalo prikimala, kajti sobe so bile opremljene z izbornim okusom. — Gotovo je bil pravi strokovnjak, kdor je vodil z opremo tega bivališča. — Ni bilo tu prevelikega razkošja, a vse je bilo okusno razdeljeno in udobno okraшено. —

Prišla je do zadnje sobe, a vstopila ni, zadovoljila se je, gledati od praga ter prepričati se, da tudi ta odgovarja slogu in opremi ostalih. Zamišljen usmev ji je legel na usta, in obrnivi se se je vrnila v sprejemnico. —

Kdo je vendar tako opremil te lepe sobe?

Vitez d' Assas? —

To skoraj ni bilo verjetno, saj d' Assas je bil reven častnik, ki je živel le ob borini plači. — Res, kaka plača — — pa še, če bi jo bil redno prejemal — —

Ako je kralj preveč izdal za svoje zabave, ako ni bilo mogoče naložiti ljudstvu novih davkov, je pač državna blagajna ostala prazna in za mesec dni zaprta. —

Častniki so protestirali, — saj so imeli dovolj časa, — sicer pa je bilo v proračunu, da se zakasnele plače prej ali slej nakažejo. —

Osem je bila ura iz saksonskega porcelana, ob kateri sta stala dva plemiška nežnih barv ter pozdravljala uro kot staro znanko. —

Ivano je začelo vznemirjati. —

Kakor bi jo težki vzduh v salonu ommamljal. —

Odprla je okno, da pripusti sveži zrak. —

Težke zavese so okno popolnoma zagrinjale, — trudila se je, da jih odgrne. — Skozi šipe je pa opazila, da so tudi polkna priprta; hotela jih je čisto odpreti, opazila pa je, da niso imele ničesar, da bi jih mogla odpreti. — Bile so zaprte, morda tudi zabite z žebli že mnogo časa. —

Tudi pri oknu v jedilnici je opazila enako napravo, — v spalnici isto. —

Tedaj jo je začel obhajati strah, — strah pred nečem neznanim, nepričakovanim. —

Hotela je odpreti vsaj vrata, ali zaman, tudi vrata so bila od zunaj zaklenjena. —

»Ah,« — je prestrašena polglasno mislila, — »kaj se vendar tu godi, — kje sem vendar? Kaj pomeni ta skrivnostna hiša, — zakaj so me semkaj zaprli?« —

In takoj za tem vprašanjem se ji je vsililo drugo: —

»Pa kdo me je sploh zaprl, — kdo ima korist od tega, kdo je to storil?« —

Zaman je iskala odgovora. —

Več kot uro je tekala po celem stanovanju, v nadi, da najde kak izhod, vsako odprtino je poskušala stokrat a rešitve ni bilo. — Okna in vrata so ostala zaklenjena, zaprta, kot mrzli zid. —

»Kdo, — kdo vendar,« — je spraševala prepadena strahu in groze! —

Končno se je morala vdati položaju. — Ali, — d' Assas, — kje je on, — zakaj se ne vrne? — Kaj se mu je pripetilo? —

Niti v sanjah si ne bi bila mogla predstavljati, da je ona sama sokriva, da je oropana svobode. —

Zbala se je le še, da je tudi vitez d' Assas postal žrtev kake podlosti, kake pasti. —

Istočasno pa se je je polastila nova groza, nov strah. — Če je tudi d' Assas zaprt, oropan svoje prostosti, tedaj sploh ni mogel do kralja, — ni ga mogel obvestiti, svariti. — To je bila nova bojazn, ki se je polastila njenega trdnega duha. —

Kralj je bil torej izgubljen. —

»Grozna, — grozna,« — se je tresla, — ah, sedaj začenjam spoznavati vso nakano. — Osebe, o katerih mi je govorila Julija, so razpostavile svoje straže in ogleduhe okoli hiše, ti so naju opazili in sledili, viteza in mene...« —

Tu so se njene misli morale ustaviti.

Industrijsko podjetje v Mariboru išče do najkasneje 15. julija 1923 **perfektno stenotipistinja**, ki je popolnoma vešča slovenskega in nemškega jezika in izvežbana nemška stenografinja. Dalje

trgovsko izobraženega uradnika

za računovodstvo delavskih mezd, bolniške blagajne, nezdov in akordov, ki je popolnoma vešča slovenske in nemščine. Ponudbe pod „Zanesljiv“ na upravnistvo „Tabora“. 1302 3—2

Oglas.

(Nabavka zobi).

Na osnovu naređenja gospodina Ministra Vojnog i Morarice E. P. broj 3.261 od 1. maja ove godine održat će se na dan 6. avgusta 1923. godine u 11 časova pre podne u **Intendanturi Dravske Divizijske oblasti u Ljubljani** (kasarna Vojvode Mišića objekt XIV.): **Prva javna usmena licitacija za nabavku i isporuku 780.000 kilograma zobi**, i to:

za garnizon Ljubljana . . .	310.000 kilograma
„ Maribor . . .	310.000 „
„ Celje . . .	30.000 „
„ Sl. Bistrica . . .	130.000 „

Isporka zobi po mesečnim partijama franko magacin intendantskih slagalista pomenutih garnizona do 25. novembra 1923. godine.

Kaucija polaže se u gotovom novcu ili vrednostnim papirima po odredbama čl. 88. Zakona o državnem računovodstvu na dan licitacije do 10 časova pre podne na kasi Dravske divizijske oblasti u Ljubljani i to:

za garnizon Ljubljanski 55.000 Din,	za garnizon Mariborski 55.000 Din,	za garnizon Celje 5.500 Din,	i za garnizon Sl. Bistrica 23.000 Din,
ukupno 138.500 Din.			

Uslovi po kojima će se ova licitacija izvršiti mogu se videti svakog dana pre i posle podne u kancelariji intendature Dravske divizijske oblasti u Ljubljani i vojnog okruga u Mariboru, Celju i Komande mesta u Sl. Bistrici.

Svaki ponudjač (licitant) obavezan je, da na dan licitacije preda predsedniku komisije pismene svedočanstvo nadležne trgovačke komore o svojim preduzimačkim sposobnostima kao i uverenje o tome, da je svoju radnju prijavio poreskim vlastima i platio porez za tekuće tromesečje.

Iz kancelarije intendature Dravske divizijske oblasti E. broj 9.905 od 27. juna 1923. godine u Ljubljani. 1326

OGLAS

(NABAVKA BRAŠNA.)

Na osnovu naređenja Gosp. Ministra Vojnog i Morarice E. P. broj 3.260 od 1. maja ove godine održat će se na dan 4. avgusta 1923. godine u 11 časova pre podne u **INTENDANTURI DRAVSKE DIVIZIJSKE OBLASTI U LJUBLJANI** (kasarna Vojvode Mišića objekt XIV.) **PRVA JAVNA USMENA LICITACIJA za nabavku i isporuku 730.000 kilograma pšeničnog hlebnog brašna tipa 80% i to:**

za garnizon Ljubljana . . .	290.000 kilograma,
„ Maribor . . .	280.000 „
„ Celje . . .	160.000 „

Isporka brašna po mesečnim partijama franko magacin intendantskih slagalista pomenutih garnizona do 25. novembra 1923. godine.

Kaucija polaže se u gotovom novcu ili u vrednostnim papirima po odredbama čl. 88. Zakona o državnem računovodstvu na dan licitacije do 10 časova pre podne na kasi Dravske divizijske oblasti u Ljubljani i to:

za garnizon Ljubljanski 75.000 dinara,	za garnizon Mariborski 75.000 dinara i za garnizon Celje 40.000 dinara
ukupno 190.000 dinara.	

Uslovi po kojima će se ova licitacija izvršiti mogu se videti svakog dana pre i posle podne u kancelariji intendature Dravske divizijske oblasti u Ljubljani i vojnog okruga u Mariboru i Celju.

Svaki ponudjač (licitant) obavezan je, da na dan licitacije preda predsedniku komisije pismeno svedočanstvo nadležne trgovačke komore o svojim preduzimačkim sposobnostima kao i uverenje o tome, da je svoju radnju prijavio poreskim vlastima i platio porez za tekuće tromesečje.

Iz kancelarije intendature Dravske divizijske oblasti E. broj 9.904 od 26. juna 1923. godine u Ljubljani. 1327

Mala oznanila.

Dijaki se sprejmejo na stanovanje in hrano. Naslov pove uprava „Tabora“. 1309

Soba z hrano išče samostojen, soliden gospod, da event. svoje pohištvo. Naslov v upravnistvu „Tabora“. 1310

Stanovanje z hrano za trgovskega učenca se išče za takoj. Naslov v upravnistvu „Tabora“. 1310

Soba z lepo opremo, električno lučjo in posebnim vvhodom se odda takoj. Sodna ulica 16/II. desno. 1316

Na hrano se sprejmejo gospodje Koroška cesta 18, Brachoviz. 1315

Mebilirano sobo z električno lučjo in prostim uvhodom se takoj odda. Aleksandrova cesta št. 44/II, desno. 1319

Učenec, z dobro šolsko naučbo, se sprejme v specerij-sko trgovino I. Sirk, Glavni trg. 1320 3—1

Lepa spalna soba ter razne druge stvari na prodaj. Gregorčičeva ulica 24, III. ndst. 1318

Zelo fin, skoro nov Ehrbar-glasovir se preda za 38.000 Din. Ogled: Gosposka ul. 46, pritičje, dnevno od 14. do 15. ure. 1.08

Voz (Linzerwagen) z oljnatimi osmi, v dobrem stanju, s kompletno konjsko prsno opremo proda A. Ploj, Fala. 1314 3

Enodružinska hiša z lepim vrtom v Mariboru takoj na prodaj. Kupcu stanovanje na raspolago. Naslov pove upravnistvo. 1311

Držav. loterija. Srečke se dobivajo pri blagajni glavne pošte. Zrebanje 3. in 4. julija. 1328

Brat in sestra iščeta takoj dve meblirani sobi s hrano. Ponudbe pod „Solidna“ na upravo lista.

Higijenična brivnica se vsem priporoča. Prvovrstna postrežba. Vjekoslav Gjurič, Jurčičeva ulica 9. 1350

Moško kolo v dobrem stanju na prodaj. Kurilniška ulica 3. 1305 2—2

Prvovrstna čevljarska delavnica R. Monjac, Maribor, Jurčičeva ulica 9, sprejema vse vrste naročil po meri in vsakovrstna čevljarska popravila. Cene zmerne. Postrežba solidna. 1118 30—8

Vrtne garniture ter posamezne komade, enako tudi druge pletene izdelke, potne košare itd., parfumerija, nogavice, bombaž in razno drebno pripotoča po konkurenčni ceni tvrdka I. Baloh, Grajski trg 3. 1184 10—6

Nahrbtnike za planince iz jadravine, v raznih barvah in velikostih, priporoča Iv. Kravos, Aleksandrova cesta 13. 1196 10—8

Posteljno perje in puh se dobi po nizki ceni v manufakturni trgovini Franjo Majer, Maribor, Glavni trg 9. 1265

Priložnostni nakup! Čevlji, moški in ženski, lastnega izdelka, predaja po znižanih cenah Franc Neubauer, čevljar, Maribor, Gosposka ulica 33. 1303 2—2

Vi dobite poštni paket franco povsod: 1 kg fine sur. kave, 1 kg fine italij. riža, 1 kg finih makaronov, 1 zaboj 10 kom. Moca-koek, 1 l fin. Axi-olja, 1/4 kg paradaiza, vse skupaj samo za Dinarjev 170.—. Hmelak i drug, Maribor. 1301

Trgovskega vajenca

takoj sprejme tvrdka **Franjo Resnik**, Maribor-Krčevina

Vinotoč Novačan
Cvenik Lajtersberg
zopet odprl. 1321

Nogavice

kupite najcenejše pri tvrdki **Anica Traun, Maribor**
Grajski trg 1. 1179

Karlo Jetzbacher d. d.

ZAGREB, Vlaška ulica 25. Telefón 4-90.

Mi zastopamo že nekaj časa najbolj znano tvornico

Automat. Guß-Stahlkugel Fabrik

6—2 vorm. Fr. Fischer 1190

ter dobavljamo vse vrste in velikosti

ležajev (Kugellager)

postavno skladišče Zagreb po brezkonkurenčnih cenah.

ZAHTEVAJTE PONUDE!

Kataloge pošiljamo interesentom brezplačno.

Novo!

Novo!

Dežni plašči

od 450 Din. naprej, najnovejši vzorci, pravkar došli. Velika izbira perila, klobukov, čevljev, dežnikov, palic, nahrbtnikov in sandal po konkurenčni ceni pri 2595

JAKOBU LAH, Maribor, Glavni trg 2.

BREZ SLADKORJA!

Brez kisa! Brez salicila!

Sploh brez vsakega dodatka se lahko s konzervnimi steklenicami in aparatom napravi brez truda vse vrste okusnih, zdravih in cenih domačih konzerv.

REX

V. REX vkuhane jagode, češnje, hruške, češplje, jabolke,

sploh vse vrste sadja se hranijo pri ne-

izpremenjenem naravnem ukusu

in največji zdravilni vrednosti brez vsakega

dodatka leta in leta. Ravnotako se ohrani

za nedogledni čas vsak drug živež, posebno

vse sočivje, (fižol, grah i. t. d.), meso, klo-

base, pastete, gobe, ribe i dr.

Po tovarniških cenah priporoča:

IVAN KOVAČIČ, Maribor, Koroška cesta 10

Telefon št. 433.

trgovina stekla in porcelana. Na veliko in malo.

Velika zaloga vsakovrstnega stekla, žip, ogledal, porcelana in kamenine, svetiljke, kakor vsi v steklarsko stroko spadajoči predmeti po najnižji ceni.

Zahvala in objava.

Podpisani Franc Rom, bivši ravnatelj in restavrater Grand Hotela „Union“ v Ljubljani naznanjam vsem velečenjenim svojim gostom, da se preselim iz Ljubljane in se jim ob tej priliki zahvaljujem za njihovo naklonjenost, s prošnjo, da mi ostanejo zvesti tudi v bodoče.

Ob enem naznanjam, da prevzamem **1. julija 1923** popolnoma renovirano

svetovno znano radio-termalno kopališče v Laškem pri Celju.

Velečenjenim gostom bom nudil:

Prvovrst. restavrant, kavarno in gostilno

Skrbel bom kot dolgoletni strokovnjak za najboljšo kuhinjo, najelegantnejše postrežbe in prvovrstno zabavo ter najfiniješ pijačo.

Vsak opoldan in večer koncert

v parku pred teraso, v slučaju slabega vremena se vrši v reprezentančni dvorani ali v restavraciji.

Priporočajoč se za obilen obisk

biležim z najodličnejšim spoštovanjem

FRANC ROM

P. n. občinstvo!

Nekdanje zasebno trgovsko učilišče Ant. Rud. Legat je zopet v prijetnem stanju, datati od 2. julija naprej teče za stroje pisje in stenografije.

Tamka se vrši razkazovanje v uporabi kopirnih, razmnoževalnih strojev in aparatov, ter računskih in drugih pisarniških strojev, Vrazova ulica 4, blizu realke, nasproti Narodne banke.

1322

Slavno občinstvo se vljudo vabi, si ogledati jako moderno opremljeno novo učilišče, katero bude brezobvezno dostopno v vpogled v nedeljo dne 1. julija od 9-12. ure dopoldan.

Priporoča se

z odličnim spoštovanjem lastnik
Ant. Rud. Legat

BERSON

BERSON je in ostane najboljša kvalitetna znamka. Varnje čevlje, cenejši in trpežnji je od usnja. Od vašega čevljarja zahtevajte, da vam pri-trdi Berson gumi podpetnike in gumi podplate.

Zage in vsakovrstne stroje za obdelovanje lesa,

vsakovrstne kombinirane Univerzalne stroje s tračno in krožno žago, s skobelnikom (Abriet-und Dichtenhobelmachine), vrtačem, frezo in krožno žago, nadalje motorje in transmisije prvovrstne kakovosti, razpošilja po nizkih cenah in z ugodnimi plačilnimi pogoji. 1145

Welker-Werke

Wien X. Laxenburgerstraße 12.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem otvoril v Krčevini za Tremi ribniki pri kapelci vinotoč te se najtopleje pri-poročam J. Kolaric. 1297 3-2

Galanterija

drobnina, trikotaža

Samo na debelo!

Gaspari & Faninger

Maribor 1047

Aleksandrova cesta 48.

Leseno pohištvo

Železno pohištvo

Tapetu. pohištvo

Pisarn. pohištvo

Posteljna oprava

Preproge

Zavese 1313

Blago za pohištvo

Posteljno perje

po izvanredno nizkih cenah v zalogi pohištva

Karol Preis

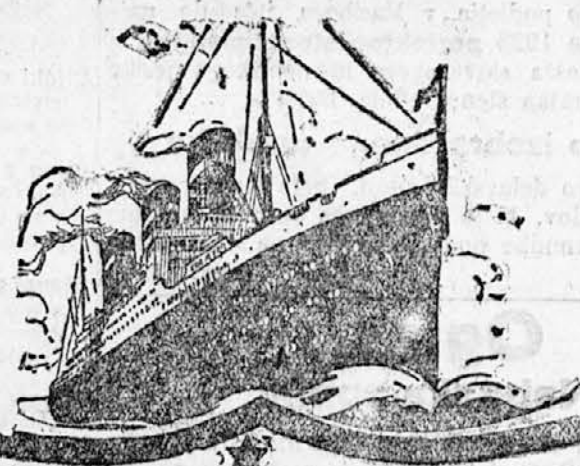
Maribor

Gospodska ulica št. 20

(Pirhanova hiša)

Svoboden ogled!

Ceniki brezplačno!

66 PARNIK LEVIATHAN 99

59.956 br. reg. ton.

691

Najmodernejši, največji in najrazkošnejši oceanski parnik Vse, kar zmora znanost, denar in iznajdljivost, je vteleseno v tem čudovitem parniku. Brezprimerna udobnost v vseh razredih.

Prvo potovanje v **NEWYORK** 17. julija 1923 potem 7. in 28. avgusta, 18. septem., 8. in 29. oktobra itd. vsake tri tedne ob torkih iz Southampton-Cherbourg. Podrobnosti na nižje naved. naslovih.

BREMEN - NEW-YORK

Direktna zveza s sijajnimi ameriškimi vladnimi parniki. Neprekosljivi na udobnosti, snagi in prvovrstni oskrbi. Hitre in varne ladje „George Washington“, „President Fillmore“, „President Harding“, „President Roosevelt“, „America“, „President Arthur“

Zahtevajte podrobnejša pojasnila in plovno listo št. 221.

Najugodnejša prilika za prevoz tovorov.

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

Beograd, Palata beogradske zadruge. — Podružnica v Ljubljani: Zadruga zveza v Ljubljani.

Slavska banka d. d., Zagreb

Podružnica Maribor,

Aleksandrova cesta šte. 11

Delniška glavnica Din 50.000.000 — in rezerve preko Din 12.500.000 —

Vloge čez Din 125.000.000 —

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brod n/S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Murska Sobota, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Velikovec, Vršac.

EKSPOZITURE:

Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka, Jesenice.

Agencija: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

AFILIACIJE:

Ljubljana: Slovenska banka.
Split: Jugoslavenska industrijska banka d. d.
Budapest: Balkan Bank r. t., Vaczi utca 35.
Wien I.: Bankhaus Milian Robert Alexander, Augustinerstrasse 8.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

Osnovana 1889

Prva-jugoslovenska tovarna žaluzij, rolet, lesenih in jeklenih oboknic **G. Skrbica** naslednika

Bratje Vidaković --- Zagreb

Tel. 4-92, 23-19 1090 6-5 ILICA br. 40

Izdeluje vse vrste rolet, na pr. jeklene, lesene, platnene, pletene, rešetke, solčne plahte in vse sem spadajoče dele. Zahtevajte cenike in proračune. Iščemo zastopnike.

J. B. ULRICH D. D.

tovarna svinčenih izdelkov

Zagreb, Jelačićev trg 25. Tel. 13-46. Brzjavni naslov: OLOVO.

tovarne:

ZAGREB

GUMPOLDKIRCHEN

BUDAPEST

Svinčeni izdelki kakor cevi, pločvine, original G. Winiwarter, pločvine črne in posvinčene original G., kakor angleške, Stanijol v vseh barvah in tonih.

Cevi plinove cevi, železne in posvinčene cevi, zakrivljenke, nastavki itd. iz litega in kovanega železa.

Različni materijali za plinove in vodovodne napeljave, kakor tudi sanitarne opreme.

Sorodna podjetja:
Winiwarter, Wien
J. B. Ulrich A. G. Berlin
J. B. Ulrich Wien
J. B. Ulrich Budapest
G. Winiwarter Wien

ARKO COGNAC MEDICINAL